

Képes Vasárnap
43. szám. 1940 október 27.

Riadót fuj az ezredtrombitás
(Orelly felv.)

A magyar honvéd Erdélyben I.

20 fillér

Nemzeti hadsereg

Irta: Herczeg Ferenc

Ha nemzeti hadseregen olyan haderőt értünk, amely magyar vezetés alatt nemzeti célokat szolgál, akkor a vezérek koráig kell visszamennünk, hogy mint valósággal az életben találkozzunk vele. A pogány magyarság hadereje nemzeti hadsereg volt a szó teljes értelmében. Külföldi kalandozásuk akkor ért véget, mikor a magyarság földbirtokhoz jutott és abbahagyta a pusztai lovasnép kemény és edző életmódját, amely nélkül a lovas vadászok fegyverneme nem is volt fenntartható.

Szent István korában a nemzeti hadsereg eszméje már elmosódik. A szent király német zsoldosvezéreket állitott csapatai élére és átvette a nyugatiak nehéz lovasságát és harcmodorát. Tudjuk, hogy lovaggá is üttette magát. Az Anjouk alatt kifejlődött a banderiális hadszervezet, amely a nemzeti erőt annyi részre darabolta, ahány kisebb-nagyobb hatalmi gócpont volt az országban. Ha erős volt a király és rettegett a neve, akkor hadba tudta vinni a bandériumok nagy részét; ha azonban gyönge és engedékeny hire volt, akkor az urak csak immel-ámmal vagy sehogy sem engedelmeskedtek parancsának. Az ember utólag ámul és pirul, hogy egyes sorsdöntő csatákat milyen törpe kis sereggel voltak kénytelenek megvivni a magyar királyok.

Hunyadi Mátyás megszervezte a Fekete sereget, amelyről azt szokták mondani, hogy a keresztény világ első állandó hadserege volt. Ezzel a szláv zsoldossereggel nagy katonai sikereket tudott elérni. Ugylátszik, az állandó hadsereg ötletét a király a töröktől vette, aki már százötven esztendővel azelőtt is kitünően szervezett gyalogsággal harcolt.

Mohács után a nemzeti hadsereg eszméje ugyszólván feledésbe ment, helyébe a dinasztikus hadsereg lép, mint a Habsburg-ház politikájának eszköze. Nemzeti hadseregről ekkor csak egy költő: gróf Zrinyi Miklós álmodik. A magyar nemzeti fölkelések és szabadságharcok folyamán többizben is vonulnak magyar seregek a Habsburg-hatalom ellen, de ezek a seregek inkább geniális forradalmi rögtönzések voltak, de sem elegendő idejük, sem kellő eszközeik nem voltak, hogy igazi nemzeti hadsereggé terebélyesedjenek.

A világháboru folyamán a magyar csapatok nagy része nem-magyar hadvezérek parancsnoksága alatt küzdött és hozzá volt láncolva monarchiaellenes csapategységekhez; az akkor szerzett keserves tapasztalatok ujból fölszitották a magyarság vágyát a független nemzeti haderő után.

Ma ismét van nemzeti hadseregünk. Ennek csapatai Erdély megszállása alkalmával mutatkoztak be a nagy nyilvánosságnak. A bemutatkozás óriási és boldog meglepetésként hatott. A kolozsvári díszszemle lelkes és áhitatos polgári nézői érezték ugyan, hogy egy történelmi esemény szemtanui, de bizonyára kevesebbnek jutott eszükbe, hogy a csapatokkal, amelyek délcegen és büszkén vonultak végig Mátyás király-terén, a vezérek kora óta megint az első nemzeti hadsereg dobban elő az idők méhéből. A magyar nézők ujjongtak és örvendeztek, a külföldi szakemberek pedig megállapitották, hogy a csapatok emberanyag, fölszerelés és magatartás dolgában az európai hadseregek legelejéhez sorakoznak.

A honvédhadsereg Horthy Miklós kormányzó legsajátabb alkotása, de kétségtelen, hogy ilyen rövid idő alatt akkora eredményeket csak magyar legénységgel lehetett elérni. A mai magyar ember, csakugy, mint az ezer év előtti, katonának született. A nép legjobb faji tulajdonságai olyankor jelentkeznek, mikor fegyvert visel.

A kormányzó maga, egy lovasnép sarjadéka, mint tengerész szerzett hirt és dicsőséget, ami a magyarságnak a fegyvernemektől független katonai kiválóságának egyik bizonyitéka. Ő kezdettől fogva tudta, hogy a nemzetnek semmire sincs olyan égető szüksége, mint hadseregre. A Károlyi Mihály-kormány siralmas pacifizmusa latrok prédájává vetette az ország határait és porba ejtette Magyarország önérzetét és tekintélyét. Mindezt csak egy jól szervezett és jól vezetett nemzeti hadsereg menthette meg a jövő számára. Emlékszünk még a sastollas gárdára, melyet a fővezér a bolsevistáktól és románoktól megszabadult fővárosba vezetett. Ez a csapat, melyet a Horthy-név vonzó ereje toborzott össze a semmiből, lett a mai nemzeti hadsereg őssejtje. Hosszadalmas és fárasztó munkára volt szükség, mig a hadsereg azzá lett, ami ma. De mindenképpen érdemes volt.

Kolozsváron a magyarok lelkesedéssel, a külföldiek elismeréssel nézték, Magyarország kormányzója azonban apai büszkeséggel és a jól végzett hazafias munka fölemelő tudatával szemlélhette a gyönyörü csapattestek díszmenetét. Ezek a katonák, a fegyverre kelt magyar ifjuság, keményen és fényesen, mint a dicsőséges mult emlékeztetője és a jobb jövő igérete, vonultak el legfőbb haduruk elismerő tekintete előtt.

Horthy Miklós, Magyarország kormányzója a szegedi Hunyadi János 9. honvédgyalogezred ezredtulajdonosi egyenruhájában.

ERDÉLY FELTÁMADT...

Ütött a perc... Viharban nőtt csodákként
Száguld a hir a tiprott földön át...
Miként a sarki-fény tündéri lángja
Ragyogja át a téli éjszakát,
Ugy gyúlad fényre milliók szemében
A szent öröm, a drága pillanat
És zúgva, sirva száll a Hargitáig:
„Erdély magyar! Erdély szabad! Szabad!"

Huszonkét hosszu évnek szenvedése:
Gyalázat, átok, tépő gyötrelem . . .
Reményt vetni és csüggedést aratni
Földönfutóként, szétdult földeken...
Otthont nem lelni ősi kuriákban
És nem nyugodni ősi hant alatt...
Mind-mind zugó viharként elsöpörte
Az áldott hir: Erdély szabad! Szabad!

Miként halott Lázár Krisztus szavára,
Ugy mozdul most a távol rengeteg...
És visszhang kél a Hargita tövéből
Mint messzi pusztán nyári fergeteg.
És zúg és száll a nagy hegyek vidékén
És mozdul sok-sok százezer halott,
Amerre zúg Szamos, Maros, Küküllő:
Erdély szabad! Erdély feltámadott!

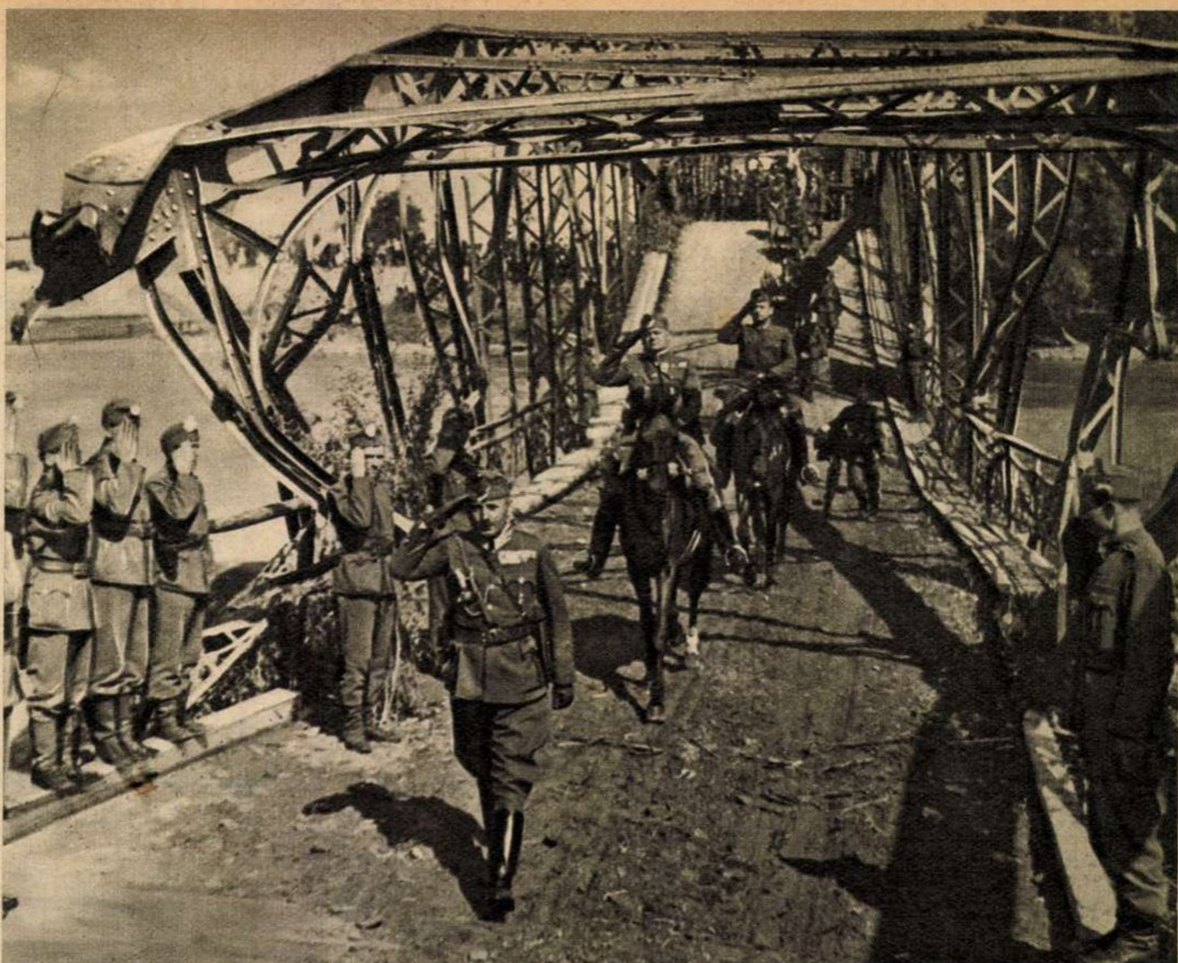
Kongatlan bongnak elnémult harangok...
Fuvatlan zengnek régi harsonák...
A távolban huszárlovak dobognak,
Dalolva jönnek régi katonák...
Millió virág azért bontotta szirmát,
Azért virult sok százszinü csoda:
Erdély földjén virágerdőben járjon
A visszatérő harcosok lova...

...És megmozdulnak mind a régi szirtek
S megárad mind: az ér, patak, folyó...
Ahogy Erdély szive ujjongva dobban,
Belé remeg a korhadt földgolyó . . .
A vén Tejut ezer csillag-sziporkát
Szór szerteszét a rab hegyek felett...
A monda él: Csaba királyfi népe
A hivó jelre visszaérkezett . . .

Erdély feltámadt . . . Száz pokol hatalma
Hiába szórt átkot, bajt, vizözönt —
Gránitszirtként a székely csak megállta
Az éjszakát . . . S a hajnal felköszönt . . .
S hiszem — mert husz év száz gyötrelme állja:
Legyen a sors bármilyen mostoha,
Várad, Kolozsvár, kincses drága Erdély
Rab nem lehet többé soha, soha!

A Képes Vasárnap erdélyi verspályázatának legjobb darabjai közül választottuk ki ezt a költeményt, amelynek szerzője a *Dum spiro, spero* jelige mögött rejtőzik.

Baloldalon: Beszterce felé a gyalui havasokban. A háttérben még a drótkerités látható a román lobogóval. Jobboldalon: a Görgey-bakák előnyomulása a felrobbantott técsői Tisza-hidon. (Ginzery felv.)

Honvédségünk teljesitményei az erdélyi bevonulásnál

Irta: nemes Suhay Imre

Szeptember 5-én, reggel 7 órakor megnyiltak ismét a sorompók a reánk kényszeritett trianoni határok egy részén. A honvédség menetoszlopai megindultak egyszerre több helyen, hogy ezeréves hazánk értékes részeit ujból birtokukba vegyék. A honvédség első osztagai történelmi uton hatoltak be Erdélybe, a Szamos, Körös, Tisza és Visó völgyében, amelyek annakidején Bethlen Gábor, Bocskay István, Rákóczi Ferenc hajduit, lovasait, Bem apó honvédeit köszöntötték.

A rádió tiz napon át csak honvédeink diadalutjáról számolt be, elmondván, hogy fogadták Magyarország kormányzóját, katonáinkat Szatmárnémetiben, Nagyváradon, Kolozsvárott stb. Szebbnél-szebb felvételekben gyönyörködhettünk a főváros kirakataiban, mint halmozták el fiainkat virággal, várták tárt karokkal, ölelték őket, a mozik is szebbnél-szebb képeken mutatták be katonáink diadalmenetét. Honvédeink számára azonban a bevonulás nemcsak ünnep volt, hanem komoly és nagy teljesitmény, amely a hadsereg minden tagjától, a legmagasabb katonai vezetőtől a legutolsó vonat-katonáig megkövetelte a magáét.

A „békés megszállás" a közigazgatás és ellátás tekintetében a legnehezebb katonai feladatok egyike, az előkészületek nagy és gondos, körültekintő munkát követelnek. Minden egyes oszlop erejét, utját pontosan ki kell számitani; nem szabad sem tulkorán, sem tulkésőn érkeznie. Ha korán jöttek volna katonáink, esetleg összetüznek a még visszavonulóban lévő románokkal, ha későn tünnek föl, saját véreink lesznek türelmetlenek.

Az egyes menetoszlopok erejének összeállitásánál tekintetbe kellett venni a megteendő ut hosszát. Minő helységeken, városokon át vezet, hol kell kisebb osztagoknak elágazniok, hogy minden faluba, községbe eljusson legalább is annyi magyar katona, vagy csendőr, amennyi a rend, az államhatalom tekintélyének fenntartására szükséges.

Ezektől a megállapitásoktól függ azután az illető menetoszlop erejének összeállitása és minő fegyvernembeli katonákból alakittassék. Az ut- és terepviszonyok, a városok nagyságától függ, hogy a gyalogságon kivül mennyi tüzérséget adjunk, hova kell lovasságot, hova inkább motorizált, gépesitett csapatokat beosztani.

A beérkezett hirek, jelentések szerint is szükségesnek látszott mindegyik oszlopnak műszaki csapatokat rendelkezésére bocsátani, sőt itt-ott még hadihidvonatokat is. A románok tudvalévőleg a hidakat több helyen hasznavehetetlenné tették, másutt pedig, különösen a Carol-vonal kiépitése következtében az utak váltak járhatatatlanokká, részben a sinekből, betonból és fából készült tankcsapdák kiépitése, részben pedig az utak megszakitása folytán.

Sokszor öt-hat méter mély széles árkokat vontak s az uton a közlekedő járművek csak egy szükségszerü kis fahidon haladhadtak keresztül ezeken az akadályokon. A fahidakat utolsó pillanatban akarták felrobbantani.

Az ilyen és más műszaki munkák elvégzésére minden oszlop elővédjéhez utászokat, árkászokat osztottak be, a szükséges hidépitő anyagokat pedig gépkocsikon vagy szekereken szállitották. Itt-ott a helyszinén szerezték be s vették igénybe.

Megnehezitette az előkészitő munkálatokat, hogy a csapatoknak biztositott menetben kellett haladniok, viszont a katonai biztositó és műszaki felderitő osztagokat sem lehetett sokkal előbb elinditani, mert a demarkációs vonalat naponta csak egy bizonyos meghatározott időponttól kezdve volt szabad átlépni.

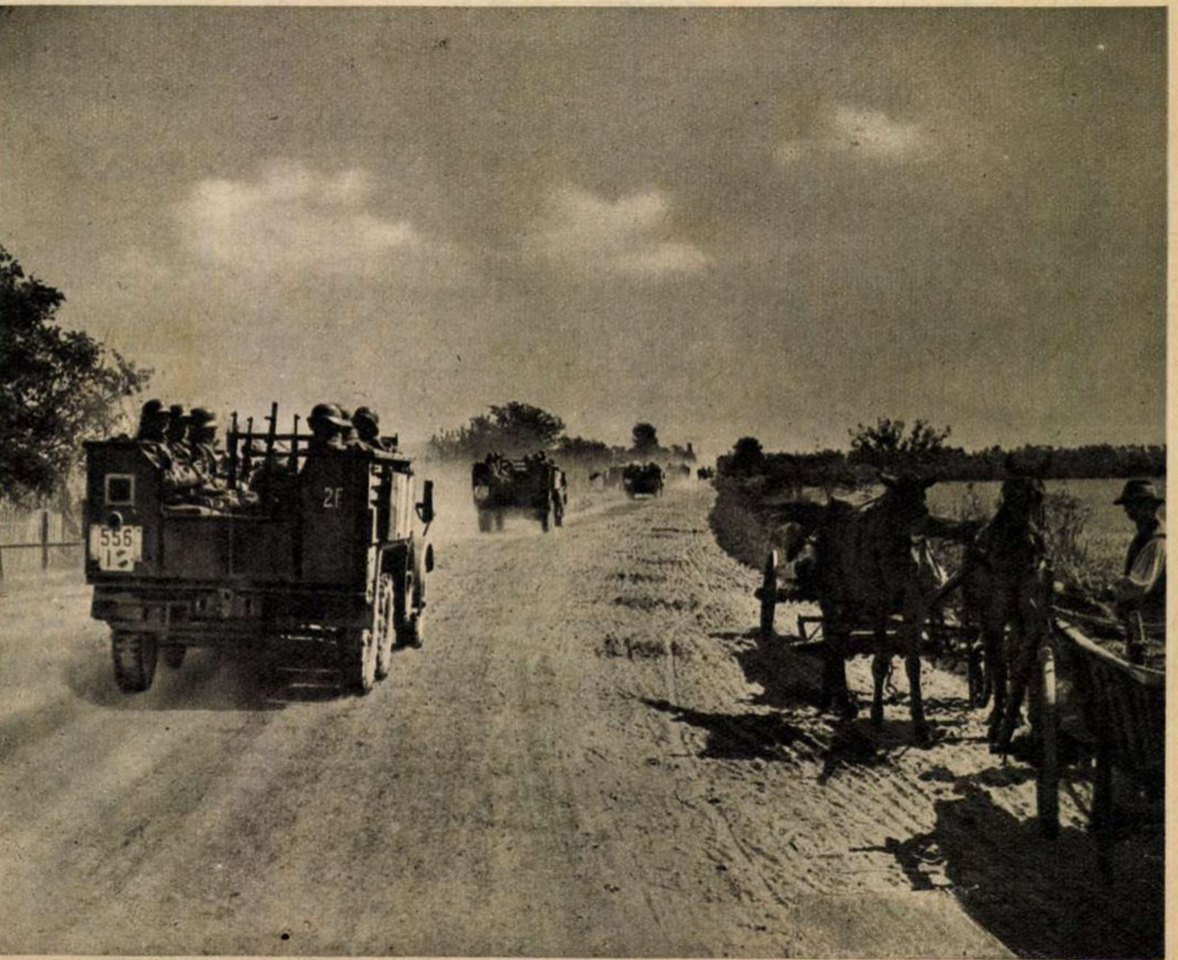
A felsorolt megállapitásokból látható, hogy mi mindenre kellett a vezérkari tiszteknek gondolni, már egymagában a menetvonalak megállapitásánál az egyes bevonuló oszlopok megalakitásánál. A legtöbb oszlopnál az elővéd mögött már ott dübörögtek a tehergépkocsik a csendőrökkel, rendőrökkel, amelyek azután később előrehajtottak, hogy elsők lehessenek a városokban, melyekbe még aznap be kellett vonulni, hogy a fegyvertelen magyar polgárőrséget önzetlenül vállalt szolgálataiban támogathassák.

Ugyancsak az elővédek után következtek a távbeszélő alakulatok, hogy a vonalas vezetéket a bevonulási ut mentén kiépitsék s igy az összeköttetés az anyaország hálózataival állandóan meglegyen. A katonaság hiradó osztagait követte a m. kir. posta épitőosztaga, mely mingyárt az állandó állami vezetékek karbantartásáról, illetve ujjáépitéséről gondoskodott.

Ha valamely várost a honvédség egy-egy oszlopa elért, a katonai tábori vezetékek azonnal, az állami vezetékek pedig néhány órán belül működtek. A rádiós alakulatok az összeköttetést mind az egyes menetoszlopokkal, mind az anyaország állomásaival állandóan megtartották. Külön kell felemlitenünk a magyar rádió kitünő működését. A közönség bámulatosan rövid idő alatt élvezhette a bevonulást. A vasuti vonalakon elsőknek páncélvonataink robogtak a felderités és biztositás szolgálatát végezve, őket követték a Máv. szerelvényei a szükséges személyzettel és az állomás-berendezésekkel.

Menetelő gyalogság utban a Kárpátok bércei felé. (Ginzery felv.) Alsó kép: gyorsan mozgó dandár gyalogsága utközben.

Baloldalon: kerékpáros zászlóalj a gyalui havasokban. — Jobboldalon: légelhárító géppuskás.

Géppuskások a Királyhágón. — Alsó kép: árkászok bevonulása Máramarosszigetre.

A napi teljesitmények aránylag nagyok voltak. A gyalogságnak több napon át 30—40 km utat is meg kellett tennie, kisebb alakulatokra, melyek a főutakról letértek, hogy éjjelező állomásaikat elérjék, néha még nagyobb teljesitmény is várt. A fogadtatások, ünneplések következtében a csapatok nem haladtak oly gyorsan, mint rendes meneteknél, igy többnyire csak későn térhettek pihenőre.

A bevonuló katonaság ellátása sem volt oly egyszerü dolog, mert természetszerüleg a lakosság áldozatkészségét nem akarták igénybe venni. Igaz, hogy a legtöbb helyen a magyar nép katonáinkat szives vendégszeretettel, étellel, itallal várta, de ettől eltekintve, a gazdászati tiszteknek gondoskodniok kellett, hogy másnapra a mozgókonyhák megkapják a szükséges anyagot, hust, főzeléket, lisztet stb. Ezt többnyire a csapatok után szállitották, esetleg a helyszinen vették meg. Katonáink csak saját közlekedési eszközökkel számithattak, a románok a lovak és szarvasmarhák nagy részét elhajtották, gyakran még tüzérségüket is ökrökkel fogatoltatták.

Honvédeink számára a motorizált és fogatolt tábori sütődék készitették el a kenyeret, melyet azután gépkocsikon szállitottak el a felvételező állomásra. Az anyagi vezérkari tisztnek, a hadbiztosnak feladata az utánpótlást és a szállitást megszervezni, illetve a szükséges anyagot a csapatok rendelkezésére bocsátani. Feladatukat megnehezitette az erdélyi utak hihetetlen rossz állapota, ezeknek is legalább szükségszerü javitásáról már a bevonulás alatt külön munkásosztagok gondoskodtak.

A sok ló ellátása sok gondot okozott a hadbiztosoknak. Saját véreinktől nem lehetett rekvirálni, viszont az idei rossz termés a bevásárlás lehetőségeit megnehezitette; ugyhogy a lótáp utánszállitásról is gondoskodni kellett, ami elég nagy feladat, mert sok fogatot, vasuti vagont igényelt, tekintetbe véve, hogy egy málhás állat, hámos vagy hátasló, illetve nehéz ló számára naponta 3—5, illetve 6 kg zab, 5—8 kg széna és 2—4 kg szalma szükséges.

Az élelmezésen kivül azonban benzint, olajat a motorizált alakulatok számára is kellett meglehetősen nagy mennyiségben szállitani.

Természetesen számitani kellett a betegek elhelyezésével, ellátásával és visszaszállitásával is.

A szolgálati ágak szerepe nehéz, felelősségteljes és hálátlan. Mindenki természetesnek tartja, hogy idejekorán működjék a távbeszélő, megkapja napi élelmiszerét, lovának táplálékát, gépkocsijának üzemanyagát, viszont éktelen szitkozódás várja a szegény tréneket, ha mindez késik. Szolgálatukat csak az tudja méltatni, megérteni, kinek sok tiz-, sőt százezer ember ellátásáról kell gondoskodnia.

Annál nagyobb érdeme ezeknek a közegeknek, kikre az anyagi szolgálat lebonyolitása és irányitása tartozott, hogy a bevonuláskor a fény mellett nem volt meg az árnyék, vagyis a virággal diszitett katona, ha fáradtan elérte a célját, jó és bőséges táplálékot is kapott.

Együtt a hadsereggel

Két hétig jártuk, budapesti ujságirók, a visszakerült országrészek útjait, két hétig mindennap ujra meg ujra átéltük azokat a jeleneteket, amelyek minden magyarul érző embernek a szivébe markolnak, felejthetetlenek maradnak egy egész életen át. Sokat irtunk valamennyien élményeinkről és tapasztalatainkról, mégis, amikor hazajöttünk, mindenkinek az volt az első kérdése, mi volt a legnagyobb élmény, mi ragadott meg legjobban a két erdélyi hét alatt.

Most adom meg a feleletet mindenkinek: a magyar hadsereg, a honvédek!

Mi nem voltunk katonák, mi egészen más szemmel néztük a honvédség csodálatos felvonulását. Tudjuk, hogy katonai szempontból is a legtökéletesebben oldották meg honvédeink a nagy felvonulás minden feladatát és nehézségét. De mi láttuk azokat a sokkal kisebb és mégis annyira jellemző dolgokat is, amelyekből nemcsak az világlik ki, hogy a magyar katonának, a magyar hadseregnek ereje és tekintélye van, hanem ezeken felül még az is, hogy — szive van. Melegen, testvériesen, emberi módon érző szive, elpusztithatatlan aranyos jó kedélye, a feljebbvalói iránt érzett fiui bizodalma olyan erények, amelyek minden helyzetben, minden alkalommal átsegitik a legkomplikáltabb helyzeteken is.

Rakoncátlan autóinkkal igen sokszor megtörtént, hogy elakadtak a lehetetlenül rossz utakon. Semmi baj nem volt azonban, ha a katonák a közelben voltak, mert minden kérés, vagy felszólitás nélkül, nyomban ott termettek és segitettek. Percek alatt tolták odébb a megrokkant kocsit, boszorkányos gyorsasággal emelték ki a két méter mély árokból, mindig akadt köztük egy-két mindenhez értő ezermester, aki nagyon hasznosan segitett és kocsink hamarosan folytathatta utját.

A két évtizeden át gondozatlan országutakon szinte az égig érő porfelleget vertek fel az elrobogó autósorok, az út baloldalán menetelő honvédek bizony megszenvedték a rettenetes port és a nyári hevességgel tüző napsugarakat. Bizony nyakig porosak voltak, megviselteknek lát-

Baloldalon: harcikocsik felvonulása Kézdivásárhelyen. (Gálföldy István felv.) — Jobboldalon: harcikocsialakulatok, huszárság és lovas tüzérütegek Szamosujvár főterén.

szottak, amint elmentünk mellettük, annál nagyobb volt a csodálkozásunk, amikor pár óra mulva a városban már az utolsó gombig ragyogó tisztán, mosolygós jókedvvel, szivből jövő dalolással masiroztak végig. Nem állhattuk meg, hogy meg ne kérdezzük az egyik nagybajuszú öreglegényt, hogyan történt ez a csodálatos átváltozás.

— Már kérem csak nem jöhetünk be a magyar testvéreink közé, ahogy az országuton járunk. Hadd lássák, milyen a magyar katona!

Igazuk is volt. A honvédség már a puszta megjelenésével is olyan sikert aratott minden helyen, a legkisebb falutól kezdve a nagy városokig, amilyenre még mi sem mertünk gondolni, akik már a harmadik országrész visszacsatolásánál voltunk jelen és mentünk faluról-falura, városról-városra bevonuló honvédeinkkel.

Rosszinduiatu ellenségeink, akik a lakosság jogos haragja elől való féltükben a kivonuló katonasággal együtt hagyták el a visszacsatolt területeket, igyekeztek a lehető legrosszabb szinben feltüntetni a honvédséget. Több helyen megtörtént, hogy a megtévesztett román falvak lakossága bezárkózott, nem mertek előjönni házaikból, mert az elmenekültek rémmeséinek hatása alatt állottak. Szemtanui voltunk, amikor egy alig pár száz lakosu román hegyi falu első házainál a reszkető biró várt a honvédeinkre és nagy alázatosan átnyujtott hat üveg sört és négy doboz szardiniát, azzal a könyörgéssel, hogy ne rekviráljanak, ugysincs semmi több az egész faluban.

— Gyorsan doboltassátok össze az egész lakosságot! — adta ki a rendelkezést a bevonuló csapatok parancsnoka.

A biró még nagyobb félelmek között engedelmeskedett, riadtan jöttek elő a házakból az emberek. Ekkor történt a váratlan esemény. Éppen ebédidő volt, a katonák letelepedtek és nekiláttak a gulyáságyu nagyszerü főztjének, de a parancsnok rendelkezésére minden lakosnak is jutott hatalmas adag ennivaló. Mire elérkezett a továbbmenet ideje, már nem kegyelemért rimánkodtak a jámbor falusiak, hanem örömükben sirtak és hosszu kilométereken át gyalogoltak a továbbvonuló csapat mellett. Hónapok óta ez volt az első rendes ebédjük, amellyel a magyar honvédek vendégelték meg őket.

Különös, eleinte megmagyarázhatatlan jelenség volt számunkra, hogy ahová elsőnek futottunk be autójainkkal, vagy ahol közvetlenül előttünk a honvéd motoros és gépesitett csapatok vonultak be elsőnek, minduntalan felhangzott a kérdés:

— Mikor jönnek a gyalogosok?

Pár nap mulva már tudtuk, miért várják, különösen a magyar falvakban olyan türelmetlenül a gyalogosokat. Egész egyszerüen azért, mert a gyalogosnak sokkal könnyebb a nyakába borulni és megölelni, megcsókolni, mint a lovasnak, tüzérnek vagy éppen a motoron ülőknek. Ezek megérkeznek, átvonulnak és ha lassan is, de továbbhaladnak és legfeljebb a virágcsokrokat lehet feléjük dobálni. De a gyalogosnak nem csak a kinyujtott kezét foghatták meg, hanem jó magyarosan megölelhették, megcsókolgathatták, beszélhettek hozzá, volt ideje válaszolni. És ezenfelül a gyalogos rendszerint ott is maradt, legalább fél vagy egy egész napra és vendégül lehetett látni. Mert ezekben a napokban csak az a magyar ház és család volt tökéletesen boldog, amely vendégének mondhatott legalább egy honvédet.

De a honvéd is teljesen átérezte, mit jelent a visszatért országrészbe való bevonulás. Nem hadgyakorlat, nem is kirándulás, mindezeknél sokkal több. Világosan csengett ki ez annak a honvédnek a szavaiból, akit a dési országuton szólitottunk meg:

— Hovámentek, bajtárs?

Erőltetett menetelésben haladt a csapat a poros, rettenetesen rossz országuton, látszott rajtuk, hogy nagyon rájukférne egy kis pihenés. De a mi vitézünk büszkén felelt:

— Sietünk Kolozsvárra, nagyon várnak már a magyar testvérek!

Testvérekhez mentek, testvér módra viselkedtek. Egy kis csiki faluban történt, hogy amikor már pár napja ott volt a honvédségünk, megérkezett a tábori mozi is. Csupa olyan képet hozott, amiket még a honvédek maguk sem láttak, pillanatok alatt megtelt a mozi helyisége. De amikor észrevették, hogy a falu székelyeinek már nem jutott hely és azok szomoruan állnak kinn a mozi előtt, minden felszólitás nélkül kijöttek a helyiségből, ugy invitálták be a székelyeket.

— Gyertek be testvérek, ti még nem láttátok a magyar képeket. Mi ráérünk máskor is megnézni.

Végül még egy megtörtént eset, melynek szemtanui voltunk. Egy városban annyira elsőnek szaladtunk be autónkkal, hogy nemcsak a honvédcsapatok nem voltak még benn, hanem a románok sem vonultak még ki. Éppen akkor érkeztünk, amikor a magyar és a román parlamenter tiszt elvégezte az átadási formaságot és pár pillanatig együtt álltak az utcán. Ekkor az egyik házból mint a fergeteg rohant ki egy magyarruhás kislány. Hatalmas csokrot szorongatott a kezében, lelkendezve szaladt oda a két tiszthez és fülig pirulva nyomta a nemzetiszinü szalaggal átkötött csokrot a — román tiszt kezébe!

A következő pillanatban már maga is észrevette a tévedést és annyira zavarba jött, hogy szó nélkül sarkon fordult és ugyanolyan lélekszakadva menekült vissza a házba, mint ahogy előviharzott. A román parlamenter szemmelláthatólag kényelmetlenül érezte magát a nagy magyar nemzeti szinü csokorral, de feltalálta magát a furcsa helyzetben és odafordult a magyar kollégájához.

Könnyü harcikocsi-század és páncélos gépkocsik Marosvásárhelyen. — Alsó kép: motoros légvédelmi ágyú rossz erdélyi utakon. (Varsányi Ferenc felvétele.)

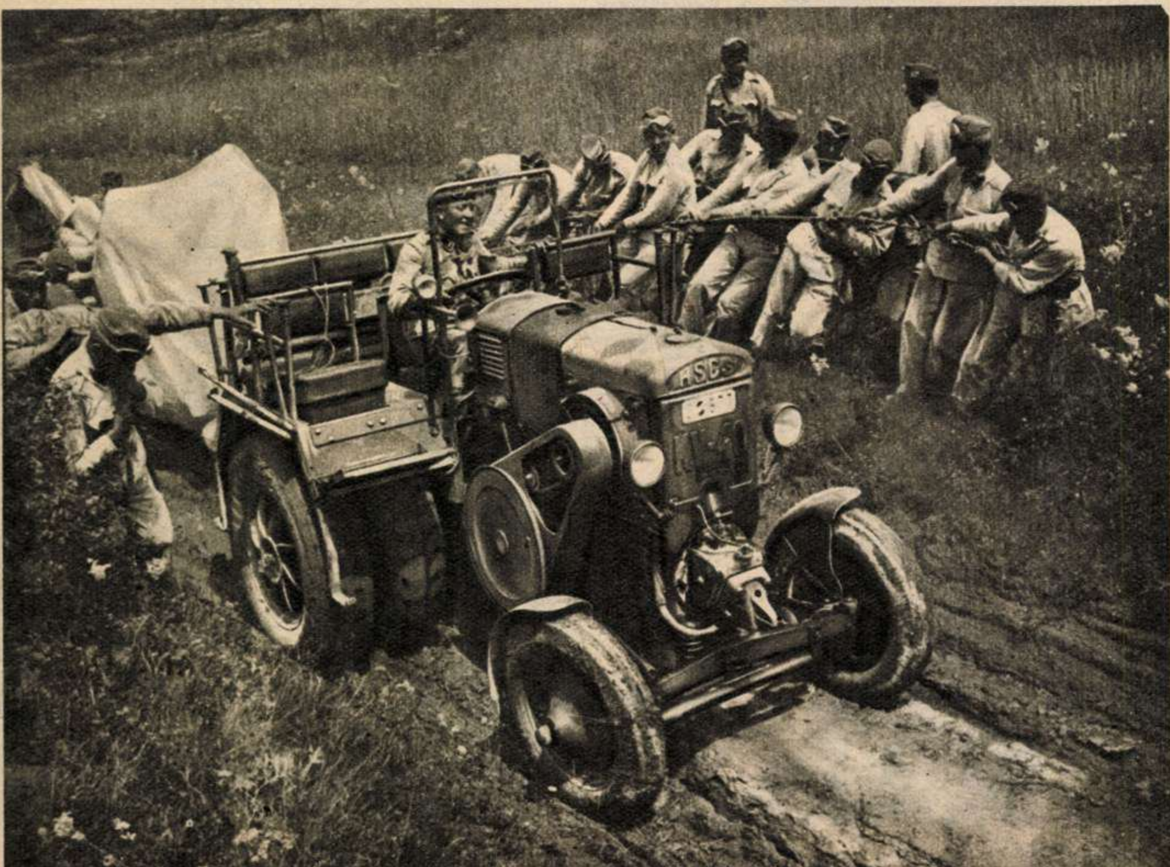

Hegyi ágyú felvontatása egy meredek hegyoldalra. (Ginzery felv.)

Hegyi üteg utban

Ahol a vontató motor egyedül nem birja... (Varsányi Ferenc felv.) — Alsó kép: nehéz motoros ágyú Kolozsvárott. (Klemm Béla felv.)

— Főhadnagy ur, azt hiszem önt illeti ez a csokor. Engedje meg, hogy átadjam.

A magyar tiszt átvette a csokrot, kivett belőle egy pompás szál őszirózsát, átnyujtotta a román tisztnek.

— Kérem, ne vigyen magával rossz emléket Erdélyből...

Azt hiszem ő volt az egyetlen román katona, aki virágot kapott a kivonulás napján.

Dr. Szerelemhegyi Ervin.

Ahogy a külföldiek látták...

Amikor örömujjongás és mámoros lelkesedés közepette bevonultak a magyar csapatok a felszabaduló keleti országrészekbe, amikor anyaországi és huszesztendős rabságból hazataláló magyarok egyetlen nagy, testvéri ölelésben forrtak ismét össze: az ünneplő, lelkendező, könnyező és kendőt lobogtató sokaságban ott állott csendben, megilletődve és figyelő tekintettel egy kis csoport. Külföldi ujságirók voltak, nemzetközi társaság, világlapoknak tudósitói, akik már hivatásuknál fogva hozzászoktak ahhoz, hogy az események számunkra elsősorban „hir-anyagot“ jelentenek. Hozzátartozik pályájukhoz, munkájukhoz, hogy külföldön élve, némileg kivülről nézik és látják a körülöttük zajló eseményeket, elsősorban is tárgyilagosan gondolkoznak, kritikával boncolgatnak.

És ezekben a napokban ott állott az a kis csoport a fellobogózott városoknak és falvaknak ünneplő forgatagában körülöttük a magyarság egyik legszebb élménye hevitette a sziveket és ezek a sok mindent megélt, sokat látott ujságirók maguk is mintegy felolvadtak az élmények hatása alatt a közös örömben, elérzékenyülten, szinte megilletődve tanuskodtak itt a magyar igazság diadala mellett.

Immár jó egynéhány hét távlatából jöttünk össze most ezekkel a külföldi barátokkal, hogy megkérdezzük: miképpen látták a baráti idegennek szemével a keleti országrészek visszacsatolását, milyen emlékekkel gondolnak vissza ezekre a napokra, melyek voltak legszebb élményeik? Németek, olaszok, svájciak beszélnek ezekről az időkről. Mindegyik hangoztatja, hogy ujságirói pályafutásának egyik vagy talán éppen a legszebb élménye volt ez a pár nap, amikor ők is megszüntek „csak tudósitók“ lenni, hiszen annyira közvetlenül együtt éreztek a „témával“.

Rendkivül érdekes megfigyelését emlegeti az egyik német ur:

— Már az első pillanatban és a puszta külsőségek nyomán is feltünő, hogy egyéniségben, vérmérsékletben milyen különbség van a székely és Erdély egyéb magyar népe között. Természetes, hogy mindenütt, bármerre mentünk, falvakban és városokban, az a kicsorduló szeretet fogadta a bevonuló magyar hadsereget, amelynek melege még ránk is kisugárzott. Viszont ahogy örömüket és lelkesedésüket külsőleg megmutatták: ebben nagy különbség volt.

— Nagyváradtól kezdve végig egész Kolozsvárig és azon túl a székely hegyekig a fogadtatásnak, az ünneplésnek olyan szine és zamata volt, amely tőlünk északnémetektől, általában északi népektől, idegen. Mi talán soha nem tudunk olyan gátlástalanul feloldódni, mint ezek a magyarok, akik valóságos önkivületben ujjongtak és éljeneztek, egymás nyakába borultak, a katonákat, ahol érték, összecsókolták, a gépkocsikban ülők kezét elkapták, hogy azt szorongassák vagy megcsókolják. Talán ez a mámor és tuláradó, tobzódó boldogság volt, amely a legjobban meghatott bennünket. Itt örömében

a priszlopi nyergen keresztül. (Ginzery felv.)

Tüzérség Görgényszentimre határában. (Ginzery felv.)

mindenki könnyezett és zokogott, az üdvözlőbeszédek elcsukló sirásban akadoztak.

— Ezzel szemben a székelyek magatartása sokkal csöndesebb, azt mondhatnám: fennségesen méltóságteljes volt. Ahogy szemük csillogott, ahogy a szájuk széle néha megvonaglott: abból jól láttuk, hogy őket is ugyanazok az érzelmek lelkesitik, de ez a fajta sokkal zárkózottabb, talán büszkébb is, önuralmát még az ilyen nagy pillanatokban sem veszíti el, mindvégig megőrzi hegyeinek fenséges komolyságát.

Valamennyien a legnagyobb elismerés hangján szólnak a magyar honvédségről. Legtöbbjük résztvett a felvidéki bevonuláson is és összehasonlitásokat tesznek:

— Bámulatos, amit a magyar nemzet áldozatkészsége rövid két esztendő alatt meg tudott valósitani. Szinte hihetetlen, hogy a felvidéki bevonulás óta mennyit fejlődött és milyen nagy mértékben modernizálódott a honvédség. Őszinte meglepődéssel figyeltük a különféle fegyvernemek felvonulását, azt a példás rendet és fegyelmet, amely minden vonatkozásban megmutatkozott. Láttuk, hogy a menetelők sorában a fiatalok mellett sok volt az „öreg katona" is, akiknek kitüntetései mutatták, hogy már a világháborut is végigharcolták. Bizonyára fáradságos lehetett számukra ez az időszak, amig bevonultak Erdélybe, de olyan frissek, ruganyosak, olyan „strammok" voltak, hogy jólesett rájuk nézni.

A bevonulást rendező magyar körök előzékenységének köszönheti a külföldi sajtó legszebb erdélyi élményét. Lehetővé tették az idegen ujságirók számára, hogy még a magyar csapatok bevonulása előtt Kolozsvárra mehessenek és végignézhessék a románok kiköltözését. Erről mesélik:

— Budapesti taxikkal inditottak bennünket utnak, hogy legelsőknek lépjünk Kolozsvár földjére, a román-magyar vegyesbizottság által megállapitott katonai bevonulást megelőző pár órával. Amikor ócska kocsink az első utcákba kanyarodott: akkor szedelődzködtek a román katonák, hogy elhagyják Kolozsvárt. Még nem diszitették zászlók a házakat, még semmi jele sem volt a közelgő ünnepnek. A román utóvéd motoros csapatokból állott. Már felállottak, már várták a jelt az indulásra — végig a házak előtt az utcák hosszu során pedig ott állt a lakosság és hallgatott.

— Ez a hallgatás, ez a feszült, konok, sötét csönd valósággal megdöbbentő volt. Nem hangzottak el szitkok, nem ráztak öklöt a távozók után, nem gunyolódtak felettük, egyáltalában semmit sem csináltak; csak álltak, összeszoritott szájjal, némán, százak és ezrek, tömött sorokban, lesték a vezényszavakat. Azután megindultak a motorok, a következen egymásután dübörögtek tova a páncélkocsik, semmi egyéb zaj nem hallatszott, csak a kerekek csattogása, az ágyuk dübörgése, hallgattak a románok és lehorgasztott fejjel ültek a kocsikon és hallgattak a visszamaradottak, némán néztek a távozók után.

— Amint azután az utolsó román gépkocsi kikanyarodott a városból, mosoly ragyogott fel az arcokon, pillanatok alatt szétszéledt a nép, mindenki sietett haza, kereste elő a magyar nemzetiszinü zászlót, öltözött át ünneplőbe; magyarruhás lányok és fiatalemberek rajzottak a székesegyház előtti Mátyás szobor körül, amely egyszeriben tele lett virággal. Felállitották a diadalkapukat, kitüzték a kokárdákat, egy óra mulva már ünneplőbe várta Kolozsvár a magyar katonákat. Ez a fegyelmezettség, amellyel Kolozsvár népe a husz esztendős elnyomót bucsuztatta, minden kilengés nélkül, méltóságteljes és konok hallgatással: ez volt talán a legmegragadóbb benyomás a bevonulásról.

Neller Mátyás.

Légvédelmi gépágyu menet közben (M. F. I. felv.) — Alsó kép: Légvédelmi ágyu tüzkészültségbe helyezése. (Varsányi Ferenc felv.)

Az erdélyi képviselők értekezlete a kolozsvári városháza nagyterm ében. Az elnöki asztalnál középen gróf Teleki Pál miniszterelnök.

A kolozsvári Magyar Kir. Ferenc József Tudományegyetem központi székháza. — Alsó kép: a kolozsvári egyetemi klinikák.

Negyedszer nyilik meg az ősi kolozsvári egyetem

Kincses Kolozsvár falai között október 24-én negyedszer nyilik meg az egyetem. A XVI. század közepén János Zsigmond, az első erdélyi fejedelem Kolozsvárt főiskolát alapitott, sőt elhatározta, hogy felállitja a kolozsvári egyetemet is. János Zsigmond, a reneszansz szellemü fejedelme, a vallásszabadság nagy hőse azonban meghalt, mielőtt nagyszerü tervét megvalósithatta volna. De maga a terv élt tovább. Báthori István lengyel király 1581-ben megnyitotta a kolozsvári egyetem kapuját, az egyetemet a Jézus-társaság tagjaira bizta. Az egyre protestánsabb Erdély azonban csakhamar elüzte a tudós rendet Kolozsvár falai alól. Olyan nagy ellenszenv mutatkozott a Jézus-társaság tagjai iránt, hogy 1603-ban még az egyetem épületét is lerombolták.

Másodszor 1698-ban nyilt meg a kolozsvári egyetem. A Jézus-társaság tagjai visszatérhettek a kincses városba, hamvaiból felépitették Báthori István egyetemét, a tudományos élet kibontotta szárnyait, a kolozsvári egyetemnek mind nagyobb hire lett. 1773-ban azonban a pápai bulla hosszu időre végetvetett a Jézus-társaság müködésének, de végetvetett a kolozsvári egyetem további felvirágoztatásának is. 1773-ban tehát tanárok és hallgatók egyaránt kezükbe vehették a vándorbotot. Tulajdonképpen a kolozsvári egyetem nem szünt meg, csak nem volt benne élet. Agonizált, mignem 1786-ban II. József, a kalapos király végleg becsukatta a kolozsvári egyetem kapuit.

Végleg? Nem. Az egyetem helyett jogakadémiát és egy sebészakadémiát kapott, báró Eötvös József pedig már 1848-ban azt szerette volna, hogy a két akadémia helyén ujból nyiljék meg az egyetem. Az évek multak és amit az első felelős minisztérium tagja nem tudott elérni, azt mint a kiegyezési kormány vallás- és közoktatásügyi minisztere 1870-ben elérhette: elkészitette a szabad oktatás elvén alapuló kolozsvári egyetem alapitásáról szóló törvényjavaslatát.

Báró Eötvös József törvényjavaslat-tervezetét a nagy kultuszminiszter időközben bekövetkezett halála miatt csak Pauler Tivadar mutathatta be I. Ferenc József királynak, aki 1872 május 29-én jóváhagyta ezt a tervet. Gróf Lónyay Menyhért miniszterelnök Tisza Lajos közlekedésügyi és Pauler Tivadar közoktatásügyi miniszter társaságában Kolozsvárott helyszini szemlét tartott. Az 1872 szeptember 4-re összehivott országgyülés képviselőháza és főrendiháza huszonnégy óra leforgása alatt elfogadta a törvényjavaslatot, október 14-én pedig kihirdethették az I. Ferenc József király által szentesitett 1872. évi XIX. törvénycikket, amely kimondja, hogy a tanszabadság elvének alapján Kolozsvárott magyar királyi tudományegyetem állittatik fel jog- és államtudományi, orvosi, bölcsészet-, nyelv- és történettudományi, illetve mathematikai és természettudományi karral.

Kolozsvár város és az erdélyi részek örömnyilatkozatai és tüntetései között 1872 november 12-én immár harmadszor is megnyilt a kolozsvári egyetem. A kiirt 42 tanári székre 120 pályázat érkezett. A király 34 rendes, 5 rendkivüli tanárt nevezett ki az egyetem négy tudománykarához. Gróf Mikó Imre királyi biztos jelenlétében 1972 október 12-én tették le a kinevezett tanárok az esküt. Október 19-én megalakult az egyetemi tanács és Berde Áront, az egyetem első rektorát november 10-én ünnepélyesen beiktatták diszes méltóságába.

A románok elveszik a kolozsvári egyetemet.

Az 1872-ben megalapitott kolozsvári egyetem utolsó rektora Schneller István volt. A kolozsvári egyetem tornyára ugyanis 1919 május hó 8-án ujra megszünt a magyar egyetem. Ezen a napon román katonák vonultak be az ősi egyetem falai közé és a román hatóság birtokba vette a kolozsvári magyar egyetemet. Az egyetem ugyan nem szünt meg, hisz 1919—1920-as tanévét már Budapesten folytathatta, ahonnét később Szegedre költözött. És Kolozsvárott sem került lakat és pecsét az egyetemi kapukra, mert a „M. kir. Ferenc József tudományegyetem" helyén a kolozsvári román egyetem müködött. Mégis — most, hogy október 24-én Főméltóságu Urunk személyesen nyitja meg a „M. kir. Ferenc József tudományegyetemet" az ősi Alma Mater falai között, elmondhatjuk, hogy kolozsvári egyetemünk negyedszer jut uj élethez.

Az ősi egyetem m árványoszlopai közöt t.

A kolozsvári eg yetem központi épülete hatalmas területet foglal le Kolozsvár szivé ben, mig a klinikák, az egyetem i könyvtár és az egyetemi élethe z tartozó sok más hivatalos ép ület a város északi részében zárt épületcsoportot alkot. Mag a a központi épület, mint Koloz svárott minden középület, egysz ségével tünik fel. A főhom zat horgany szoborcsoportozatá n kivül sem szobrász, sem fe stőmüvész az épület fényének e neléséhez nem járult hozzá. A háromszögletü oromzat a Maye r Ede szobrász által készitett, ho rganyból öntött allegórikus cs portnak ad helyet. A kép azt á rázolja, amint I. Ferenc József t gában a trónszékről felemelked ve, az egyetemi alapitó levelet áta dja a karokat jellemző allegóriás alakoknak.

Az egyetemi aula , ahol október 23-án gróf Csáky I stván külügyminisztert diszdokt orrá avatják, két emelet magas. Hatalmas karzata van. Az aula és a szomszédos egyetemi taná csterem diszes berendezése, külön ösen az asztalos munka, a magy ar ipart mindenkoron dicsérni fogja. Az aula falát I. Ferenc Jó zsef életnagyságu portréja disz iti. Az aula berendezése megf elel a „sub auspiciis regis" fel avatás szükségleteinek. A kele ti oldalon dobogón a szükebb t anács asztala, külön emelvényen középütt a rektor kiemelkedő asztalrésze és széke, e sor mögött a tágabb tanács tagjainak ka ros széksorozata, majd emelke dő sorban a tanári testületnek padsorai. A déli oldalon a kor mányzó képviselőjének menn yezetes helye, az északi oldalo a tanácsjegyzőnek és a felavata ndónak különkülön asztala. A ta nári testülettel szemben a felav atáshoz szükséges térség után, 14 padsorban 164 ülőhely.

A nagy előcsarn ok, ahol az egyetemi tanács a kormányzói párt fogadja, ugya ncsak impozáns benyomást kel t. Széles márványoszlopok közö tt vezet fel a pompás márványlé pcső a második emeleti aula fe lé. A Mátyás király-diákotthon d iszterme 1200 személy befogadásá ra alkalmas, itt zajlik le az eg yetem megnyitása alkalmából előkészitett nagyszabásu ünnep ség.

A diszjelvény, am elyeket a kolozsvári egyetem el öljárói viselnek, a rektori nag obb és a dékáni négy kisebb n yaklánc, szinaranyból készültek. A körmöcbányai pénzverő intézet készitette az I. Ferenc Jó zsef dombormüvü mellképével és különböző felirásokkal ellátott érmeket. A nyakláncokon alkalmazott sodronyos zománc-munka a régi magyar zománcos műtárgyak mintájára virágos diszitményekkel és a magyar izlést jellemző diszitő gombocskákkal ellátva, 800—1000 finomságu, teljesen megaranyozott ezüstből készült. Az öt jelvény összes sulya 2410 gramm.

Öröm és lelkesedés a kincses városban.

Negyedszer is megnyilnak tehát a kolozsvári egyetem kapui, hogy — igy fohászkodik mindenki Kolozsvárott — soha többé be ne csukódjanak. Az öröm és a lelkesedés, amely a kolozsvári egyetemi ünnepségeket előzi meg, szinte leirhatatlan. A városban mindenki arról beszél, hogy országgyarapitó kormányzó urunk ujra Kolozsvár falai közé érkezik és személyesen adja meg az egyetem megnyitásához az engedélyt. Kolozsvárnak megint lesz magyar egyeteme és ez az egyetem régi hirnevéhez mérten gondoskodni fog arról, hogy Kolozsvár. miként a multban, ugy a jövőben is a tudomány városa, a szó igazi értelmében — kincses Kolozsvár legyen.

Az első erdélyi vacsora

Kolozsvári városházában két napon át nagyszabásu tanácskozást folytattak. A visszatért keletmagyarországi és erdélyi részek összes időszerü kérdése szőnyegre került. A tanácskozáson gróf Teleki Pál miniszterelnök elnökölt. Zárt falak között vitatták meg kormányférfiak, Erdély urai, szakemberek az érdekes kérdéseket. Gróf Teleki Pál később igy jellemezte ezt a tanácskozást:

— Rendkivül érdekes, rendkivül nagyfontosságu szellemi torna volt, amelyen nagyon értékes gondolatok öltöttek testet.

Ez alkalommal gyültek össze először Erdély fővárosában Erdély uj képviselői. A kétnapos tanácskozást azután egy közös vacsora követte. Igazi erdélyi lakoma volt — puliszka tokánynyal, vargabélessel, kürtös kaláccsal. Mint a vendéglőstől hallottam, az étrendet maga gróf Teleki Pál miniszterelnök állitotta össze és megsürgönyöztette Budapestről mikor még ő is Budapesten volt. Az erdélyi lakoma fényét emelte, hogy azt a hires kolozsvári Redutban tartották meg. A Redut az Unio-utcában van. Ősi épület, hatalmas diszteremmel. Ebben a teremben mondták ki annak idején az erdélyi uniót. A termet a régi kolozsvári céhek zászlói diszitik. Ezek is hires zászlók! Márton Áron, a mostani gyulafehérvári püspök kolozsvári pap korában találta meg ezeket a zászlókat a kolozsvári Szent Mihály-templom sekrestyéje alatt. A kolozsvári Redut bejárata impozáns. Nem óriás előcsarnokból vezet egy széles lépcső a nagy terem felé. Ellenkezőleg — előcsarnoka nincs is. A lépcsője szük és kacskaringós, olyan, amilyet ezelőtt öt-hatszáz évvel épitettek a régi várakban. Most, hogy gróf Teleki Pál miniszterelnök és kisérete bevonult a Redutba is, a szük lépcsőket fehér őszirózsákkal diszitették fel. Megszámláltam: kétszázhuszonöt cserepes virágot helyeztek a lépcsőkre. A miniszterelnök a vacsorán nagy beszédet mondott, a vacsora után pedig sorba járta az egyes csoportokat. Legtovább a csizmás nyakkendőt még ma sem ismerő kolozsvári földészek között tartózkodott. Milyen boldogok voltak ezek az öreg gazdaemberek: a magyar miniszterelnök kocintott velük, közvetlenül neki mondhatták el minden örömüket és bánatukat. Balázs István, a földészek elnöke — már jóval tul a hetvenen — nagyot csapott a miniszterelnök tenyerébe. Gróf Teleki Pál kedvesen mosolygott.

Résztvett ezen a vacsorán személyszerint mindenki, akinek Erdély életében szerepe volt, vagy szerepe — lesz. Ott voltak ugyanis Erdély összes főispán- és alispánjelöltjei.

Kelemen Ernő.

Gróf Bethlen István beszél az erdélyi képviselők értekezletén. — Alsó kép: gróf Teleki Pál miniszterelnök az erdélyi értekezlet utáni vacsorán a kolozsvári földészek közt Balázs István öreg gazdával beszélget. (Kováts P. fiai felv.)

Mária Terézia férjével I. Ferenccel és kilenc gyermekével a schönbrunni királyi kastélyban. (Meytens festménye.)

Mária Terézia, a nő

Irta: Kisfaludy-Péter Elemér

Kétszáz év előtt, 1740 október 20-án tért meg őseihez a Habsburg-ház utolsó férfisarja, VI. Károly német-római szent birodalmi császár, Magyarországnak ezen a néven harmadik királya, kit a pragmatica sanctio értelmében leánya, Mária Terézia követett Magyarország és az örökös tartományok trónjain. Az üresen maradt német-római császári méltóságra két évi huzavona után Mária Terézia egyik nagy ellenfelét, Károly Albert bajor választófejedelmet választották meg. Háromszáz év óta először történt ezuttal, hogy nem Habsburg-házból származó császár ült az akkori világ legelső trónjára.

Ismeretes, hogy trónralépte után fél Európa ellen kellett örökét megvédenie, ami az osztrák örökösödési háborunak nevezett hétéves küzdelemben a magyar nemzetnek a pozsonyi országgyülésen lelkesen felajánlott áldozatkész és hatalmas segitségével sikerült is. A királyasszony közben második nagy célját sem tévesztette szem elől, a német-római császári koronának visszaszerzését családja részére. 1745-ben sikerült aztán a Batthyány vezérlete alatt Frankfurt kapui előtt táborozó királyi hadsereg nyomásával elérnie, hogy férjét, Lotharingiai Ferenc toscanai nagyherceget választották császárrá.

A királynő — ettől fogva császárné is — a XVIII. század Európájának egyik legszámottevőbb politikai tényezője, saját országainak egyik legkiválóbb uralkodója. Határozott jelleme, akaratereje, politikai érettsége mindig finom nőiességén keresztül nyilvánult meg, ami egyéniségét fenségessége mellett különösen vonzóvá is teszi. Csak természetes, hogy kiváló történettudósok számtalan hosszabb-rövidebb művet és tanulmányt szenteltek ugy tetteinek, uralkodásának, mint személyének. Bőséges anyagot találunk ezekben, amiből megismerhetjük, milyen életmódot folytatott, milyen szórakozásokat szeretett, milyen volt magánéletében ez a rendkivüli asszony.

Kivételes alkalmaktól eltekintve, hétköznapokon reggel 8 órakor kelt. A fiatal királyasszony öltözködésre, reggelire és misére — ez utóbbi legalább 20 percet vett igénybe — mindössze egy órát forditott. Utána félórát töltött a gyermekszobában. Féltiztől ebédig — fél egyig — az állami ügyek foglalták el. A szerény keretek közt egy óra hosszáig tartott étkezés után ismét családi körben szórakozott 4 óráig, amikor folytatta a munkát egész fél kilencig, a vacsoráig, ami után szórakozás következett éjfélig. Farsang idején persze tovább is.

Vasár- és ünnepnapokon két misét hallgatott, utána általános kihallgatást adott.

Szépségét nem ápolta, megelégedett azzal, amit neki e téren a természet nyujtott. Igaz, hogy nem is volt rá szüksége, mert kimondott szép nő számba ment. Öltözködésére sem forditott sok gondot. A gálanapokat kivéve, igen egyszerüen ruházkodott.

Közvetlen, természetes egyénisége nem szerette a formaságokat. VI. Károly halála után az özvegy császárné a spanyol udvari szokásokat továbbra is fenn akarta tartani, ezért fiatalabb leányának, Mariannak nem engedte meg, hogy ünnepnapokon egy asztalnál étkezzék az udvartartás személyeivel. Mária Terézia tultette magát ezen, néhány hölgyet és urat mindig asztalához hivott, titkos tanácsosokat, kamarásokat és előkelő katonai személyeket. Tizennégy-tizennyolcra is felment ez a szám néha. Az udvari főmarsall, aki minden ceremóniát vezetett s felügyelt az etikett szigoru betartására, gyakran esett kétségbe, mert bizony a királynő ismételten lépte át ezeket az évszázados szokással szentesitett szabályokat: Panaszkodott is szegény feje, hogy az etikettel „nagyon gyakran zavarosan és rendetlenül áll a „dolog“.

Más udvarokkal ellentétben a bécsi udvar — ideértve a személyzetet is — valóságos családnak számitott, amelyet a ház fiatal asszonya szeretettel, de kellő szigorral is vezetett.

Férjével Mária Terézia a legbensőbb házaséletet folytatta, jó polgári szokás szerint közös hálószobájuk volt. Egyébként férjébe házassága idején is fülig szerelmes volt, soha senkivel szemben a legcsekélyebb kacérkodást nem engedte magának. A róla néha hallható alantas adomáknak és élcelődéseknek semmi alapjuk nincs. Eredetüket ezek jórészt legnagyobb ellenségének, II. Frigyes porosz királynak köszönhetik, aki különös előszeretettel kajánkodott a „pelenkaszagu“ Mária Terézia rovására.

Féltékenységi jeleneteket azonban gyakran rendezett a királynő. Ferenc ugyanis nem volt érzéketlen más asszonyok bájai iránt. Minthogy a királynő a legszolidabb polgári házasságban akart élni, udvarából legszivesebben minden galantériát száműzött volna.

Mire a királynő 35 éves, tiz gyermek anyja. Termete nem a régi. Nem csoda, ha férje ekkor már elhidegült bájai iránt. Féltékenysége igy hovatovább mind emésztőbbé válik. Gyanakodva figyeli az udvar hölgyeit s akit veszedelmesnek vél, menten eltávolitja. Apróbb házi perpatvarok más okból is épugy, mint minden házasságban, előfordultak ugyan, de Ferenc értett ahhoz, hogy nejét gyöngédséggel mindig kibékitse. Hálás is érte, „legjobb“, „imádásraméltó“ férjnek nevezi élte végéig. Ferenc halála a legnagyobb csapás volt, ami érhette. A gyászt, amelyet akkor öltött, soha többé nem vetette le. A kapucinusok sirboltjában hatalmas művészi szarkofágot állittatott mindkettőjük számára, idejárt ezután rendszeresen imádkozni. Néhány nappal halála előtt, mikor már mint elhizott, nehezen mozgó öreg hölgyet karosszéken eresztették le a kriptába, a felhuzásnál a kötél elszakadt. Baj nem történt. A királynő nyugodtan jegyezte meg: „Ferencem itt akar tartani.“

Már mint fiatal asszony is gondos anyának bizonyult, aki nem elégedett meg azzal, hogy gyermekeit naponta csupán „lássa“. Állandóan ügyelt étkezésükre, játékaikra, alvásukra, egészségük ápolására, főkép azonban nevelésükre. Eltiltotta, hogy a gyermekek minden kivánságát teljesitsék, de még inkább azt, hogy az egyszer kimondott tilalom után aztán mégis engedjenek nekik.

József fiát ennek ellenére nyakas gyermekké kényeztették. A királynő egy alkalommal elrendelte, hogy more patrio el kell nadrágolni. Az ellenvetésre, hogy főhercegeket sohasem szoktak volt vesszővel büntetni, azt válaszolta: „Elhiszem, de meg is látszott rajtuk!“ Hét éves korában aztán a trónörökös nevelését Batthyány altábornagyra bizta. A terjedelmes utasitás, amelyet a gróf részére ekkor kidolgozott, ma is dicsőségére válnék bármely józan, felvilágosodott, megértő pedagógusnak. Az eredmény nem is maradt el.

Lovagolni Mária Terézia csak 1741-ben tanult, a koronázás előtt, hogy ott jól megülhesse a lovat, de aztán szenvedélyesen üzte ezt a sportot. Szerette férfimódra megülni a lovat, ami persze nem maradt megszólás nélkül.

Nem szerette ellenben a vadászatokat. Sajnálta az állatokat. Csupán férje kedvéért ment el vadászatokra, no meg a lovaglásért. Sokkal szivesebben vett részt kirándulásokon, csónakázásokon, szüreteken.

Táncolni nagyon szeretett. Farsang idején megjelent minden álarcosbálban, ahol bizony gyakran felismerték, de ez egyáltalán nem feszélyezte. Az 1743. év hushagyó keddjéről pontosan vagyunk értesülve: délben Möllersdorfban ebédel sógoránál, Károly hercegnél, ahol este 8-ig táncol, aztán visszatér Bécsbe. Vacsora után férjével parasztpárnak öltözve a Ballhausban tartott álarcosbálba megy, majd gyors elhatározással dominót vetve magukra, egy másik, kissé „vegyes“ társaságu álarcosbálban néhány kontratáncban vesznek részt, aztán visszasietnek a Ballhausba, ahol „kisöprésig“, reggel nyolcig folytatják a mulatságot. De 9 órakor már a hamvazó-szerdai misét hallgatja a királynő, délben pedig, sőt még délután is államügyeket intéz.

Idővel természetesen alábbhagy ez a fiatalos szórakozási vágy, később már le-lefaragja a farsangi tréfák vaskosabb kinövéseit, sőt 1750 körül — a királynő ekkor alig van tul harmincadik életévén — már felállitja a hires „erkölcs-bizottságot“. Ezeknek a sokat emlegetett, még többször kifigurázott és osztatlan ellenszenvet élvező erkölcs-csőszöknek szerelmesek titkos találkáit kellett megakadályozniok. A királynő azt szerette volna, ha ugy, amint az udvarból, sikerül kiirtania a frivol galantériát a rezidenciából is. Ez persze nem sikerült, de jó anyagot szolgáltatott a külföldieknek csipkelődésre.

Ma már feledésbe ment, de akkor közismert volt, hogy a királynő szenvedélyesen szerette a hazárdjátékot, amit elég nagy tétekben üzött. Ebben is nagyon megegyezett férjével, aki szintén nagyban és szenvedéllyel játszó hazárdjátékos volt. Ennek ellenére a hazárdjátékokat országaiban szigoruan eltiltotta.

A fényes reprezentálást uralkodói kötelességnek tartotta s bár e téren a pazarlásig ment, saját személyére nézve igénytelen volt. De a néki tett szolgálatokat gavallérosan jutalmazta.

A zenét nagyon kedvelte, ő maga is jól zongorázott és énekelt. „A főhercegnő a legigényesebb operában is fölléphetne — irja Metastasio abbé —, hangja játszi könnyedséggel győzi le a legnehezebb passzusokat is. Igazán kár, hogy csak mi, a kevés kiválasztottak gyönyörködhetünk művészetében“. Abban a korban az olasz opera virágzott, ezeket Mária Terézia igen gyakran élvezte végig. De nem hanyagolta el a szinházi előadásokat sem. Itt főleg francia darabok voltak közkedveltek, főleg Molière.

Egyébként is a királyasszony udvara inkább francia, mint német benyomást keltett. Az intim társalgás nyelve a francia volt. A németet a királynő bizony elég gyatrán, lerchenfeldi dialektusban beszélte.

A schönbrunni kastély épitkezését, amelyet nagybátyja, I. József kezdett meg, ő fejezte be. A termek pompás belső kiképzése és diszitése az ő kifinomult izlését dicséri. Épitkezésre buzditotta a főnemességet és főpapságot is, aminek számos templom és főuri palota köszöni keletkezését, köztük a gödöllői kastély is.

Két évszázad távlatából ilyen kép alakul ki Magyarország nagy királynőjéről. Jellemének nincsenek titkai, megoldást kivánó pszihológiai talányai. Fővonásai: nyilt jóság, szeretetreméltóság és szeretni-tudás. Belső élete tiszta, egyenes és egyszerü. Mélységesen vallásos, aki örömét leli a világban s Istentől rendelt kötelességének ismeri összes alattvalói boldogitását.

Befejezésül pedig emlitsünk fel egy jellemző apróságot annak megvilágitására, hogyan vélekedett rólunk magyarokról.

A kincstár érdekeinek megóvására szigoru törvények voltak érvényben. A körmöci aranybányák egyik alkalmazottját sikkasztás miatt halálos itélettel sujtották, amit a királynő kegyelemből kényszermunkára változtatott. Az aktára sajátkezüleg irt rezoluciójának utolsó mondata igy szól: „Szeretném tudni, miféle ember ez, *mert bizonyára nem magyar!*“

Alsó kép: Mária Terézia 15 éves korában.

Jelenetek Márai Sándor „Kaland" cimü darabjából, amelyet a Nemzeti Kamaraszinház játszik óriási sikerrel. Baloldalon: a szerző Makay Margittal és Tőkés Annával, a két női főszereplővel. Középen és jobboldalon: Rajnay és Tőkés a II. felvonás nagy jelenetében. Alsó képek: Makay és Gobby Hilda; Rajnay és Makláry; Jávor és Makay.

(Rozgonyi és Wellesz fotó.)

„Anyám, az álmok nem hazudnak"

(III. közlemény.) **Irta: Fedák Sári**

Hadd meséljem már el ezt a kedves kis történetet, amely a szinházzal szemben levő parkban történt velem. Lassan sétálgattam, mikoris az egyik lócáról felette ösmerős hangok ütötték meg a fülemet. Két atyafi ült egymás mellett és pipázgatva beszélgettek. Oda telepedtem melléjük.

— Nono!... Csak nem a Tiszahátról való kend? — kérdeztem.

— Csak a szélirül — felelt nagy tempósan. — Németibül.

— Németi?... olyan arrafelé nincs.

Ravaszul hunyoritott:

— De Szakmárnémeti az van!

Szakmár! Be régen hallottam Szatmár helyett Szakmárt mondani. Micsoda ajándékokat kapok én Kolozsváron! Szakmár... Kereken hátat forditott nekem az öreg, odafordult a másik atyafihoz és tovább folytatta a megkezdett történetet:

— ...mivelhogy adóhátralékom vót, oszt nem tudtam fizetni! Váltig magyarázgattam annak a keshedt végrehajtónak, hogy nincsen egy vasam sem és hozzá még a fiam is katona. Erre azt mondta a végrehajtó, hogy a' más, ha a fiam katona és hogy menjek el a pógármesterhez, merthogy nemcsak az adómat szállitják le, de még segélyt is fogok kapni.

A másik nyugodtan pipázott és csak ennyit mondott:

— No!...

— E'mentem a pógármesterhez, e'mondtam neki mindent, töviről-hegyire, beirták az adatokat és azt mondta, biztosan fogok kapni segélyt. Már éppen szedelődzködtem, hogy indulok, mikor azt kérdi tülem a pógármester:

— Na és hol katona a fia? Melyik ezrednél szolgál?

— Nyiregyházán, a ketteseknél — feleltem.

Hangosan felnevettem. Rosszalólag csóválta a fejét:

— Nevetni könnyü, de két hónapot ülni nehéz vót!

— Hát azt elhiszem, hogy nehéz volt a két hónap, de oda se neki!... itt van öt pengő, menjenek és igyanak egy-két liter bort annak az egészségére, aki magukat ezektől a „pógármesterektől" megszabaditotta.

Azonnal indultak is és én is indultam ebédelni. Soha életemben nem ettem annyit, mint most Kolozsváron. Csak ugy hordták az asszonyok a sok finom ennivalót a hotelbe: kolozsvári káposztát, kürtös kalácsot, vargabélest. Tönkre ettem magamat. Egyik nap egy nagyon helyrevaló asszony kopogtatott be hozzám, egy éktelen nagy tál vargabélessel. Remekül nézett ki és ugy éreztem, hogy most azonnal, az egészet meg fogom „falni", ahogy Erdélyben mondják.

— De ennek a vargabélesnek ára van ám! — mondta az én Vaskó Juliannám. Az az ára, hogy tessék bemenni a Szent Mihály templomban és tessék imádkozni azokért, akik visszahoztak minket a magyar hazába.

Meghatottan néztünk egymásra és bizony nem szégyellem, hogy könnyes lett a szemem.

Temérdek sok vargabélest megettem, aztán lementem a Szent Mihály templomba, adósságot törleszteni. Mikor kijöttem, benéztem a szemben levő füszer és csemegeüzletbe, kiváló magyar barátomhoz, Papszt urhoz, akire még most sem tudok meghatottság nélkül gondolni. Küldött nekem teát és kávét, ami még nem volna olyan nagy esemény, de ahogy ez a derék Papszt ur még mindig és állandóan könnyezett, ahogy minden egyes katonát hátra vitt az üzletében, hogy egy hatalmas pohár bort itasson vele, ahogy elhalmozta őket cukorral, meg csokoládéval, ahogy nézte a magyar katonákat, a két szelid, könnyes szemével, azt soha sem lehet elfelejteni. Az én szivemben megvan a helye Papszt urnak, ameddig csak élek. Magamhoz szoritottam a fejét:

— Isten áldja meg!

— Tessék elhinni, hogy az utolsómat is oda adnám nekik. Csakhogy megint magyarok lehetünk! Nem lehet azt szavakkal elmondani, hogy mi mit érezünk!

Mentem egy kicsit Monostor felé sétálni és Papszt ur megható magyarságára gondoltam. Két hangos székely ment előttem és nagy hangon magyaráztak egymásnak valami fontos ügyet. Észrevétlenül hozzájuk szegődtem. Miről lett volna „esmét" szó, mint az adóról.

— Kétezer lejt kellett volna fizetni. Mikor meghallottam, felállott a hajam, mint a vaddisznó sertéje. Honnan vegyek én olyan éktelen sok pénzt? A biró nagyon „facsaros" ember vót, sehogy sem akart engedni, de én addig kiabáltam, mig összedugták a „fejiket", valamit sugdostak, „osztég" kimondták a határozatot, hogy fizessek havonta száz lejt, husz hónapon keresztül.

— Remélem, ezzel csak meg van elégedve? — kérdezte a biró.

— Hogy hány hónapon keresztül? — kérdeztem.

— Husz hónapon.

— Hát „magik" még husz hónap mulva is itt akarnak ülni, ezen a helyen? — kérdeztem.

— Erre vitték be osztég „kijedet" két esztendőre — állapitotta meg nyugodtan a másik.

— Erre. De osztég jöttek a magyarok és kieresztettek.

Ki volt nálam boldogabb, mikor szeptember 25-én este, átléptem az öltözőm küszöbét?! Tele volt virággal és már kivül az ajtón is virágfüzérek köszöntöttek. Az asztalom felett nagy térkép, a visszatért Erdély, szép, aranyosra festve és keresztül rajta, pikkelyes, csillogó betükkel: Isten hozott, Zsazsa! Mialatt csendben festettem magam, folytonosan hozták a virágokat, én meg azon gondolkoztam, hogy vajjon hogy is lesz itt ma este, mert ugysem lesz itt előadás, hiszen az én szivem már most alig dobog. Megint tévedtem. Mire ki kellett menni a szinpadra, ugy kongatott a szivem, mint egy félrevert harang. Arra már nem nagyon emlékszem, hogy hogy kerültem a szinpadra, de egyszerre csak benne voltam egy olyan orkán kellős közepében, amilyenre nem is emlékszem, pedig egypár kis orkán már előfordult életemben. Fegyelmezett ember vagyok, de ez a tulajdonságom is felmondta a szolgálatot. Egész testemben reszketni kezdtem, ráborultam az imakönyvemre és fennhangon elkezdtem zokogni. A közönség felugrált, integetett, szavakat kiabált felém, melyeket nem értettem, zsebkendőket lobogtattak, én pedig félájultan, majdnem lerogytam a lábaimról... „Anyám, az álmok nem hazudnak!" ...én most tényleg itt állok a szinpadon és összeölelkezem a kolozsvári közönséggel, akik önmagukról megfeledkezve, integetnek felém, diszben, pántlikákkal ékesitve, magyar ruhákban, egy virágfüzérekkel feldiszitett szinházban. Igazságos Isten! ...ez tényleg igaz? ...a kolozsvári közönség van előttem? ...Kolozsvár tényleg visszajött? Hiszen nekünk ezentul már csak a hálától kicsorduló könnyekkel volna szabad felnézni az égre!

A kolozsvári „kis" szinház, ahogy nevezni szokták, 1400 embert tud befogadni. Nem lehet azt a szépséget leirni, amilyen a nézőtér volt. Sohasem láttam szebb, mámorosabb és boldogabb nézőteret. A *Tokaji aszu* előadása csak ugy pattogott. A kollégáim valóságos versenyfutást rendeztek, hogy ki legyen jobb a másiknál. Az utcán rengeteg tömeg várt és ... mi ez? ... álmodom?... mit játszottunk itt ma este? A *Bob herceget?* Egy felvirágzott kocsiba ültettek, melyből kifogták a lovakat, elől staféták vitték a virágaimat, az én kocsim elindult, a tömeg utána és mámoros lelkesedéssel vittek végig a fő utcákon, a Mátyás-téren, én meg csak ugy kapkodtam a levegő után. Majd kiugrott a szivem. Hát hogyne! *Negyvenkettedik* esztendeje állok én már a csatatéren, sok esőt láttam, már mint virágesőt, rettenetes orkánokban volt részem, már mint tapsorkánokban, állottam is nagyszerüen a vihart, de ez a kolozsvári orkán — levett a lábamról. Sohasem hallottam olyan szivből fakadó örömujjongást, amilyet az ifjuság a kocsim körül rendezett.

Kinek köszönjem ezt meg? Ki tanitotta meg az én szerény nevemre ezt az ifjuságot? Hiszen mindenki, a szerenádot adó lánykák, a kocsimat húzó ifjak és köröskörül az ifjuság-tenger... hiszen ezek már mind azután születtek, mikor mi Erdélyt már elvesztettük! Kinek köszönjem én ezt meg? Ugy érzem... *a kolozsvári Anyáknak!*

Kolozsvárra irtam ezeket a sorokat. Cimzés nem volt rajta. Annak szólt éppen, aki olvasta és most már nem is tudnám tovább irni, mert a könnyek elboritották a szememet...

(Vége.)

A mai Magyarország helységnévtára

Második rész.

M

Máramarossziget 27.7 H 3
Marcali 6.4 B 4
Marcaltő 1.2 (Szany dk.6) B 3
Marcelháza 2.2 (Komárom ék.11) C 3
Máréfalva 1.5 (Zetelaka d.5) J 4
Margitta 5.9 G 3
Márikéménd 1.2 (Németbóly én.7) C 5
Máriapócs 2.2 (Nyírbátor én.8) G 3
Márkaszék 1.2 (Berettyószéplak dk.4) G 3
Markaz 1.9 (Domoszló n.4) E 3
Markotabödöge 1.2 (Kóny én.7) B 3
Marosborgó 1.4 (Borgóprund k.6) I 3
Marosfelfalu 1.3 (Szászrégen ék.4) I 4
Maroshévíz 8.3 J 4
Maroskeresztúr 1.1 (Marosvásárhely dn.6) I 4
Marosliget 1.1 (Déda n.5) I 4
Marosoroszfalú 1.7 (Déda dn.3) I 4
Marossárpatak 1.7 (Mezőbánd ék.19) I 4
Marosvásárhely 38.1 I 4
Marosvécs 1.2 (Szászrégen é.7) I 4
Marosszentanna 1.3 (Marosvásárhely é.3) I 4
Marosszentgyörgy 2.2 (Marosvásárhely ék.4) I 4
Marosszentkirály 1.5 (Marosvásárhely n.3) I 4
Marótlaka 1.6 (Bánffyhunyad n.7) H 4
Martonvásár 3.2 C 3
Mátészalka 9.0 G 3
Matolcs 1.5 (Fehérgyarmat dn.6) G 3
Martos 1.4 (Ógyalla dn.5) C 3
Mátraballa 1.3 (Parád é.7) E 3
Mátraszele 1.7 (Kisterenye ék.6) D 2
Mátraszovák 2.7 (Kisterenye ék.11) D 2
Mátraszőllős 1.7 (Pásztó é.4) D 3
Mátraverebély 1.5 (Kisterenye dn.5) D 3
Mátyásföld 2.9 (Budapest k.2) D 3
Maszárfalva 1.5 (Ilosva én.11) H 2
Máza 1.0 (Hidas n.6) C 4
Mecsér 1.2 (Lébény ék.9) B 3
Mecsekalja 2.0 (Pécs n.2) C 4
Mecsekszabolcs 4.7 (Pécs ék.4) C 4
Medgyesegyháza 4.9 (Kunágota é.8) F 4
Medina 1.7 (Tolna én.11) C 4
Megyaszó 3.0 (Szerencs én.11) F 2
Megyercs 1.8 (Komárom én.11) C 3
Medgyesbodzás 2.5 (Kunágota én.12) F 4
Meggyesfalva 1.6 (Marosvásárhely dn.3) I 4
Méhkerék 2.3 (Sarkad ék.5) F 4
Mekényes 1.1 (Dombóvár k.15) C 4
Melegföldvár 1.0 (Buza d.3) I 4
Mende 2.5 (Gyömrő ék.4) D 3
Ménfőcsanak 2.8 (Győr dn.7) B 3
Menyő 1.0 (Hadad dk.8) H 3
Méra 1.6 (Gyalu ék.8) H 4
Mérk 3.5 (Nagykároly én.18) G 3
Mernye 1.5 (Igal dn.9) B 4
Mesterszállás 1.7 (Öcsöd ék.5) E 4
Mesztegnyő 1.6 (Marcali d.8) B 4
Mezőakna 1.3 (Teke d.5) I.4
Mezőbánd 4.0 I 4
Mezőberény 14.4 F 4
Mezőbergenye 1.1 (Mezőbánd dk.5) I 4
Mezőcsát 6.1 E 3
Mezőcsávás 1.2 (Mezőbánd ék.13) I 4
Mezőcsokonya 1.4 (Kaposvár én.14) B 4
Mezőerked 1.1 (Teke dn.5) I. 4
Mezőfény 1.9 (Nagykároly n.5) G 3
Mezőgyán 2.3 (Geszt n.4) F 4
Mezőhegyes 8.4 E 4
Mezőkaszony 2.7 G 2
Mezőkeresztes 4.3 (Mezőkövesd ék.8) E 3
Mezőkomárom 1.6 (Szabadhídvég k.1) C 4
Mezőkovácsháza 5.3 (Kunágota dn.10) F 4
Mezőkövesd 20.8 E 3
Mezőladány 1.2 (Mándok d.6) G 2
Mezőlak 1.5 B 3
Mezőmadaras 3.3 (Mezőbánd ék.5) I 4
Mezőmegyer 1.1 (Békéscsaba é.4) F 4
Mezőnagymihály 2.1 (Mezőcsát n.12) E 3
Mezőnyárád 1.4 (Mezőkövesd ék.8) E 3
Mezőpanit 1.8 (Marosvásárhely n.7) I 4
Mezőpetri 1.6 (Nagykároly dn.11) G 3
Mezőörményes 1.5 (Nagynyulas d5) I 4
Mezőörs 1.9 (Győrszentmárton k.10) B 3
Mezőrücs 1.8 (Mezőbánd é.12) I 4
Mezősámsond 2.2 (Mezőbánd é.8) I 4
Mezősas 1.7 (Biharkeresztes dn.10) F 3
Mezőszakadát 1.4 (Mezőtelegd dn.5) G 3
Mezőszentgyörgy 1.6 (Lepsény k.2) C 4
Mezőszentmárton 1.5 (Nagynyulas d.10) I 4
Mezőszentmihály 1.2 (Teke dn.12) I 4
Mezőtárkány 3.0 (Füzesabony dk.4) E 3
Mezőtelegd 3.4 G 3
Mezőterem 2.2 (Nagykároly d.7) G 3
Mezőtúr 24.6 E 3
Mezőzombor 2.3 (Szerencs k.4) F 2
Micske 1.7 (Margitta dn.11) G 3
Miháld 1.4 (Nagykanizsa k.10) B 4
Mihálka 1.1 (Talaborfalu n.11) H 2
Mihályi 1.5 (Beled é.5) B 3
Mihályháza 1.3 (Mezőlak dn.3) B 3
Mike 1.4 (Kadarkút) n.6) B 4
Mikepércs 2.6 F 3
Mikola 2.0 (Halmi dn.9) H 3
Mikófalva 1.1 (Szarvaskő é.7) E 3
Mikolapatak 1.3 (Aknasugatag k.5) H 3
Mikosszéplak 1.0 (Baltavár é.2) A 3
Mikóújfalu 1.7 (Sepsibükszád d.5) J 4
Milota 1.0 (Tiszaújlak n.6) G 2
Mindszent 9.9 E 4
Miske 2.8 (Kalocsa d.8) D 4
Miskolc 61.6 E 2
Miszla 1.3 (Gyönk é.7) C 4
Miszlóka 1.7 (Kassa n.3) F 2
Misztice 2.3 (Bilke dn.4) H 2
Misztótfalu 1.5 (Nagybánya n.9) H 3
Mocsa 3.3 (Nagyigmánd ék.8) C 3
Mogyoród 2.4 (Fót k.3) D 3
Mohora 1.2 (Érsekvadkert k.10) D 3
Monok 3.0 (Szerencs én.6) F 2
Monor 12.9 D 3
Monorfalva 1.4 (Magyaró én.10) I 4
Monostorapáti 1.4 (Tapolca ék.9) B 4
Monostorpályi 2.4 (Nagyléta n.9) F 3
Monospetri 1.2 (Margitta dn.3) G 3
Mór 10.0 C 3
Mórágy 2.0 (Bátaszék én.6) C 4
Mórichida 1.6 (Tét n.6) B 3
Mosdós 1.0 (Kaposvár k.15) B 4
Mosóbánya 1.5 (Felsőberekszó dn.8) H 3
Mosonmagyaróvár 8.6 B 3
Mosonszentjános 4.0 (Mosonmagyaróvár dn. 14) B 3
Mosonszentmiklós 2.4 (Lébény k.2) B 3
Mosonszentpéter 2.3 (Mosonmagyaróvár dn. 13) B 3
Mosonszolnok 3.0 (Mosonmagyaróvár n.7) B 3
Mozsgó 1.4 (Szigetvár ék.8) B 4
Mözs 2.4 (Tolna dn.2) C 4
Mucsi 2.3 (Döbrököz k.10) C 4
Múcsony 2.0 (Edelény dn.4) E 2
Munkács 27.3 G 2
Munkácsváralja 1.3 (Munkács dn.2) G 2
Murakeresztúr 2.2 A 4
Muzsla 3.1 (Párkány n.9) C 3

N

Nádasd 1.8 (Körmend d.4) A 3
Nádasdladány 1.7 (Szabadbattyán n.9) C 3
Nádszeg 3.3 (Vágfarkasd n.11) B 2
Nádudvar 10.0 F 3
Nágocs 1.2 (Tab dn.9) C.4
Nagyajta 1.3 (Bölön é.3) J 5
Nagyatád 4.6 B 4
Nagybacon 2.1 (Barót k.7) J 4
Nagybajom 5.4 B 4
Nagybakónak 1.4 (Kiskomárom n.10) B 4
Nagybánhegyes 6.2 (Kunágota én.11) F 4
Nagybánya 14.0 H 3
Nagybaracska 3.9 (Bátmonostor d.6) C 4
Nagybáród 3.7 (Rév k.7) G 4
Nagybaráthegy 1.1 (Győr d.9) B 3
Nagybátony 2.7 (Kisterenye d.4) D 3
Nagybegány 1.4 (Beregszász én.6) G 2
Nagybereg 2.5 (Beregszász ék.7) G 2
Nagyberény 1.8 (Szabadhídvég dn.9) C 4
Nagyberezna 3.2 G 2
Nagyberki 1.1 (Kaposvár k.16) B 4
Nagybocskó 7.1 I 3
Nagyborosnyó 1.7 K 5
Nagyborzsova 1.1 (Vári é.4) G 2
Nagydemeter 1.5 (Naszód d.7) I 3
Nagyderzsida 1.8 (Sarmaság én.6) G 3
Nagydobos 2.3 (Vásárosnamény d.12) G 2
Nagydobrony 4.0 (Bátyú é.6) G 2
Nagydorog 3.6 C 4
Nagycenk 2.1 (Sopron dk.11) A 3
Nagycétény 2.0 (Nyitranagykér ék.4) C 2
Nagycsongova 1.8 (Ilosva d.5) H 2
Nagyecsed 6.6 (Mátészalka dk.16) G 3
Nagyernye 1.6 (Marosvásárhely ék.9) I 4
Nagyesküllő 1.2 (Páncélcseh dn.8) H 3
Nagyesztergár 1.1 (Zinc ék.3) B 3
Nagyfödémes 3.5 (Jóka ék.5) B 2
Nagyfüged 2.8 (Vámosgyörk k.13) D 3
Nagygalambfalva 1.3 (Székelykeresztúr k.8) J 4
Nagygejőc 1.1 (Ungvár d.13) G 2
Nagygencs 1.6 (Szombathely é.5) A 3
Nagygéres 1.4 (Perbenyik n.7) F 2
Nagygyimót 1.2 (Pápa k.6) B 3
Nagyhajmás 1.1 (Dombóvár k.11) C 4
Nagyhalász 6.7 F 2
Nagyharsány 1.7 (Siklós k.7) C 5
Nagyida 2.3 (Bárca dn.11) F 2
Nagyigmánd 2.4 C 3
Nagyiklód 1.6 (Szamosújvár dn.9) H 3
Nagyilonda 1.2 H 3
Nagyilva 4.3 I 3
Nagyiván 2.4 (Tiszafüred dk.19) E 3
Nagykágya + Kiskágya = Kágya 1.3 (Székelyhíd d.2) G 3
Nagykálló 9.2 F 3
Nagykálna 1.2 (Léva dn.6) C 2
Nagykamarás 4.4 (Kunágota ék.6) F 4
Nagykanizsa 30.9 A 4
Nagykapos 2.7 G 2
Nagykároly 16.1 G 3
Nagykáta 11.0 D 3
Nagykeresztes 1.5 (Csákigorbó é.5) H 3
Nagykereki 2.2 (Kismarja d.7) F 3
Nagykeszi 1.0 (Komárom n.17) C 3
Nagykirva 1.5 (Técső k.9) H 2
Nagykónyi 2.2 (Tamási dn.7) C 4
Nagykorpád 1.3 (Nagyatád ék.8) B 4
Nagykozár 1.0 (Pécs k.6) C 4
Nagykőrös 28.6 D 3
Nagykörű 3.7 (Fegyvernek n.5) E 3
Nagykövesd 1.2 (Sátoraljaújhely dk.11) F 2
Nagylók 2.5 (Perkáta dn.12) C 3
Nagyléta 6.9 F 3
Nagylózs 1.4 (Lövő é.6) A 3
Nagylucska 6.8 G 2
Nagymácséd 2.3 (Galánta én.6) B 2
Nagymadarász 2.0 (Erdőd én.5) G 3
Nagymágocs 5.0 (Szegvár k.18) E 4
Nagymagyar 1.8 (Úszor ék.9) B 2
Nagymegyer 4.6 B 3
Nagymajtény 1.9 (Nagykároly k.14) G 3
Nagymánya 1.7 (Verebély d.10) C 2
Nagymányok 2.0 (Bonyhád n.5) C 4
Nagymuzsaly 2.2 (Beregszász dk.5) G 2
Nagynyárád 2.2 (Németbóly dk.5) C 5
Nagynyíres 1.5 (Nagysomkút n.8) H 3
Nagynyulas 1.6 I 4
Nagyoroszi 2.3 (Diósjenő ék.7) D 3
Nagyölved 2.0 (Farnad d.4) C 3
Nagypalád 1.8 (Halmi én.10) H 3
Nagypeleske 1.0 G 3
Nagypriszlop 1.6 (Ökörmező é.19) H 2
Nagyrábé 3.3 (Berettyóújfalu n.15) F 3
Nagyrákóc 4.3 (Bilke d.4) H 2
Nagyrebra 1.9 (Naszód ék.8) I 3
Nagyrécse 1.5 (Nagykanizsa ék.6) B 4
Nagyréde 2.7 (Gyöngyös n.5) D 3
Nagyrév 1.6 (Újkécske ék.4) E 4
Nagyrozvágy 1.4 (Perbenyik dn.7) F 2
Nagysajó 1.6 (Teke ék.13) I 4
Nagysáp 1.5 (Tokod dn.5) C 3
Nagysalló 2.7 C 2
Nagysáró 1.1 (Nagysalló k.6) C 2
Nagysikárló 1.5 (Szinérváralja dk.10) H 3
Nagysimonyi 1.7 (Celldömölk n.6) B 3
Nagysomkút 3.0 H 3
Nagysebes 2.2 (Csucsa d.4) G 4
Nagysitke 1.1 (Gérce é.4) B 3
Nagysurány 6.6 C 2
Nagyszakácsi 1.9 (Vése é.8) B 4
Nagyszalonta 15.2 F 4
Nagyszékely 2.0 (Simontornya d.10) C 4
Nagyszénás 6.7 E 4
Nagyszokoly 2.0 (Iregszemcséd ék.3) C 4
Nagyszőllős 12.6 H 2
Nagyürögd 1.5 (Nagyvárad dn.7) F 3
Nagytálya 1.0 (Füzesabony é.8) E 3
Nagytarcsa 1.2 (Gödöllő dn.9) D 3
Nagytarna 2.1 (Királyháza dk.8) H 2
Nagyteremi 1.3 (Marosvásárhely dn.10) I 4
Nagytárkány 1.5 (Perbenyik k.6) G 2
Nagytétény 7.2 (Budafok dn.4) D 3
Nagyturica 1.2 (Perecseny k.12) G 2
Nagyvárad 82.4 G 3
Nagyvarsány 1.5 (Vásárosnamény é.4) G 2
Nagyvázsony 2.1 B 4
Nagyvisnyó 1.3 (Ózd dk.12) E 2
Nak 1.2 (Kocsola dn.10) C 4
Nána 1.4 (Párkány én.2) C 3
Nántű 1.0 Krasznabéltek d.9) G 3
Napkor 3.4 (Nagykálló ék.7) F 3
Náprád 1.3 (Zsibó ék.11) H 3
Nárai 1.1 (Szombathely dn.5) A 3
Naszály 1.6 (Tata én.6) C 3
Naszód 3.5 I 3
Naszvad 5.8 C 3
Náznánfalva 1.2 (Marosvásárhely n.4) I 4
Négerfalva 2.1 I 3
Negróc 1.9 (Alsókalocsa én.3) H 2
Negyed 4.8 (Vágfarkasd dk.2) B 2
Nemesabony 1.2 (Dunaszerdahely én.3) B 3
Nemesbikk 1.1 (Mezőcsát ék.8) E 3
Nemesbudafalva 1.6 (Oláhlápos én.7) I 3
Nemesbük 1.0 (Keszthely én.9) B 4
Nemesdéd 1.8 (Vése én.4) B 4
Nemesgulács 1.2 (Tapolca dk.6) B 4
Nemeshetés 1.1 (Zalaegerszeg dk.6) A 4
Nemeshodos 1.3 (Dunaszerdahely én.3) B 3
Nemeskajal 1.6 (Galánta k.4) B 2
Nemeskosút 1.4 (Galánta dn.5) B 2
Nemesócsa 2.4 (Nagymegyer dk.9) B 3
Nemesnádudvar 2.9 (Sükösd ék.7) D 4
Nemestördemic 1.5 (Tapolca dk.8) B 4
Nemeszalók 1.2 (Mezőlak dn.8) B 3
Nemesvámos 1.6 (Veszprém dn.4) B 3
Nemesvid 1.8 (Vése én.9) B 4
Nemesvita 1.1 (Tapolca dn.8) B 4
Nemti 1.6 (Kisterenye k.4) D 2
Németbóly 3.1 C 5
Németdiószeg 1.0 (Galánta n.7) B 2
Németkér 2.3 (Paks én.11) C 4
Németlad 1.0 (Kadarkút d.10) B 4
Németmokra 1.1 (Királymező én.9) H 2
Németszőgyén 1.8 (Köbölkút é.7) C 3
Neszmély 1.4 (Dunaalmás k.2) C 3
Nézsa 1.1 (Romhány dk.9) D 3
Nikla 1.4 (Marcali k.8) B 4
Nógrád 1.7 (Diósjenő d.3) D 3
Nógrádsáp 1.0 (Bercel dn.5) D 3
Noszlop 1.7 B 3
Noszvaj 1.7 (Eger ék.7) E 3
Nova 1.7 A 4
Novaj 1.6 (Eger dk.8) E 3
Nőtincs 1.1 (Diósjenő dk.9) D 3
Nyágova 1.5 (Técső ék.11) H 2
Nyárád 1.5 (Pápa dn.8) B 3
Nyárádmagyarós 1.3 (Nyárádszereda ék.9) I 4
Nyárádselye 1.1 (Szováta n.10) I 4
Nyárádtő 1.3 (Marosvásárhely dn.9) I 4
Nyárádremete 2.2 I 4
Nyárádszereda 1.6 I 4
Nyáregyháza 4.2 (Pilis dn.3) D 3
Nyékládháza 1.4 E 3
Nyergesújfalu 2.5 (Tokod én.9) C 3
Nyírád 1.6 (Csabrendek k.12) B 3
Nyírábrány 5.5 (Érmihályfalva én.8) G 3
Nyíracsád 3.9 (Nyíradony dk.10) F 3
Nyíradony 5.2 F 3
Nyírbátor 10.8 G 3
Nyírbéltek 2.9 (Nyíradony k.16) F 3
Nyírbogát 3.5 (Nyírbátor dn.6) G 3
Nyírbogdány 2.4 (Nyíregyháza ék.15) F 3
Nyírcsaholy 2.5 (Mátészalka d.9) G 3
Nyíregyháza 51.3 F 3
Nyíres 1.3 (Dés dk.8) H 3
Nyírgelse 1.7 (Balkány k.8) F 3
Nyírgyulaj 2.7 (Nyírbátor én.6) G 3
Nyíribrony 1.4 (Baktalórántháza én.8) G 3
Nyírjákó 1.0 (Baktalórántháza é.3) G 3
Nyírkarász 2.5 (Kisvárda d.14) G 2
Nyírlugos 3.4 (Nyíradony k.10) F 3
Nyírmada 3.8 (Baktalórántháza ék.11) G 3
Nyírmártonfalva 3.0 (Vámospércs é.6) F 3
Nyírmeggyes 2.2 (Mátészalka dn.9) G 3
Nyírmihálydi 1.9 (Nyíradony ék.5) F 3
Nyírpazony 2.7 (Nyíregyháza ék.5) F 3
Nyírpilis 1.8 (Nyírbátor dk.6) G 3
Nyírtass 2.8 (Kisvárda d.12) G 2
Nyírtét 1.1 (Baktalórántháza n.11) G 2
Nyírtura 1.4 (Nyíregyháza ék.10) F 3
Nyírszőllős 1.6 (Nyíregyháza é.7) F 3
Nyírvasvári 1.9 (Nyírbátor k.5) G 3
Nyitramalomszeg 1.1 (Nagysurány é.2) C 2
Nyitranagykér 2.5 C 2
Nyujtód 1.2 (Bereck dn.5) K 4
Nyúlfalu 1.6 Győrszentmárton én.7) B 3
Nyúlhegy 1.8 (Győrszentmárton én.6) B 3

O

Ocsa 6.0 D 3
Ófehértó 2.6 (Baktalórántháza dn.7) G 3
Ogyalla 3.1 C 3
Ohaj 1.6 (Nagysurány k.4) C 2
Okány 5.2 (Vésztő dk.6) F 4
Ókécske 3.1 (Újkécske k.1) E 4
Olad 1.1 (Szombathely n.2) A 3
Oláhbaksa 1.2 (Sarmaság dk.9) G 3
Oláhcsaholy 1.2 (Tasnád d.9) G 3
Oláhcsertész 1.0 (Ilonca én.6) H 2
Oláhgyűrűs 1.0 (Erdőd dk.5) G 3
Oláhkecel 1.0 (Kraszna dk.9) G 3
Oláhlápos 2.4 I 3
Oláhnémeti 1.0 (Naszód dn.7) I 3
Oláhszentgyörgy 3.8 (Kisilva é.6) I 3
Oláhszentmiklós 2.9 (Céffa é.4) F 4
Olaszka 1.0 (Vasvár dk.7) A 3
Olaszliszka 2.9 (Tokaj é.13) F 2
Olcsva 1.0 (Vásárosnamény d.6) G 2
Oltárc 1.0 (Letenye ék.13) A 4
Ondód 1.0 (Szombathely n.5) A 3
Onga 2.0 (Felsőzsolca k.4) E 2
Ónod 2.4 (Nyékládháza k.5) E 3
Ópályi 2.3 (Mátészalka é.6) G 3
Oradna 4.9 I 3
Orgovány 3.6 D 4
Oros 6.3 (Nyíregyháza k.5) F 3
Orosháza 24.9 E 4
Oroszborgó 1.0 (Borgóprund n.9) I 3
Oroszhegy 2.3 (Zetelaka n.4) J 4
Oroszkomoróc 1.1 (Szerednye dn.5) G 2
Oroszkő 1.8 (Havasmező én.3) I 3
Oroszlány 1.5 (Felsőgalla dn.11) C 3
Oroszmező 1.2 (Nagyilonda d.6) H 3
Oroszmokra 1.7 (Királymező én.3) H 2
Oroszvár 1.7 B 2
Oroszvég 3.5 (Munkács n.1) G 2
Osándorfalva 1.7 (Talaborfalu n.6) H 2
Osgyán 1.2 (Rimaszombat n.8) E 2
Osli 1.3 (Kapuvár ék.6) B 3
Ostoros 1.9 (Eger dk.5) E 3
Ostffyasszonyfa 1.9 (Jákfa k.6) B 3
Oszemere 1.2 (Perecseny k.3) G 2
Oszentiván 1.5 (Szőreg dn.5) E 4
Osztopán 1.3 (Somogyvár d.7) B 4
Ottomány 1.0 (Érmihályfalva dk.11) G 3
Óvári 1.7 (Csenger dk.3) G 3
Ózd 7.3 E 2
Ozora 4.4 C 4
Ozsdola 2.6 (Gelence ék.5) K 5
Öcsény 3.4 (Décs é.2) C 4
Öcsöd 8.0 E 4
Ökörmező 5.1 H 2
Ölbő 1.2 (Sárvár én.7) A 3
Ölyvös 1.7 (Ilosva d.5) H 2
Ör 1.4 (Baktalórántháza dk.8) G 3
Ördarma 1.4 (Ungvár dn.4) G 2
Ördögkút 1.3 (Alsóegregy n.5) H 3
Ördöngösfüzes 1.7 (Szamosújvár k.5) H 3
Öregcsertő 1.6 (Kalocsa k.9) D 4
Öreglak 1.6 (Somogyvár én.3) B 4
Örhalom 1.3 (Balassagyarmat k.8) D 2
Örkény 6.8 D 3
Örtilos 1.3 (Gyékényes én.8) B 4
Őriszentpéter 1.4 (Dávidháza ék.5) A 4
Örsújfalu 1.6 (Komárom n.5) C 3
Örszentmiklós 1.4 (Vác dk.13) D 3
Ösi 1.8 (Várpalota dk.6) C 3
Öskü 1.7 (Várpalota dn.6) C 3
Ötvösfalva 2.7 (Talaborfalu én.10) H 2
Ötvöskónyi 1.3 (Somogyszob k.5) B 4
Öttevény 2.0 (Lébény k.7) B 3
Özdöge 1.3 (Nagysurány ék.6) C 2
Özörény 1.1 (Pelsőc dn.2) E 2

P

Pácin 2.2 (Cigánd én.10) F 2
Pacsa 2.5 B 4
Páhi 2.7 (Orgovány dn.7) D 4
Páka 1.2 (Nova d.10) A 4
Pakod 1.3 (Zalabér dn.2) B 4
Pákozd 2.8 (Székesfehérvár ék.9) C 3
Paks 11.7 C 4
Palást 1.9 (Ipolyság é.10) C 2
Pálfa 1.9 (Simontornya dk.5) C 4
Páli 1.2 (Beled k.5) B 3
Pálmonostora 4.1 (Kiskunfélegyháza dk.11) D 4
Pálosremete 1.6 (Técső dk.5) H 2
Palotabozsok 1.9 (Dunaszekcső én.9) C 4
Palotailva 1.9 (Maroshévíz n.19) J 4
Páncélcseh 1.5 H 3
Pánd 2.1 (Monor k.13) D 3
Panyola 1.5 (Fehérgyarmat én.15) G 2
Pap 1.3 (Kisvárda k.4) G 2
Pápa 21.4 B 3
Pápoc 1.8 (Répcelak k.8) B 3
Papolc 1.6 (Zágon ék.3) K 5
Pápasalamon 1.1 (Pápa dn.11) B 3
Pápateszér 1.9 (Csót ék.8) B 3
Papkeszi 1.0 (Balatonalmádi ék.7) C 3
Paptamási 1.1 (Szalárd n.7) G 3
Parád 2.4 E 3
Parajd 2.8 J 4
Pári 1.5 (Tamási d.6) C 4
Párkány 3.6 C 3
Párva 1.3 (Kisilva én.13) I 3
Paszab 1.4 (Buj é.4) F 2
Pásztó 6.1 D 3
Patak 1.6 (Érsekvadkert én.4) D 3
Pátka 2.5 (Zámoly dk.7) C 3
Patkanyóc 1.6 (Antalóc dk.8) G 2
Patóháza 1.3 (Ápa n.5) H 3
Pátroha 3.2 (Kisvárda dn.8) G 2
Páty 2.6 (Budakeszi n.7) C 3
Pázmánd 2.2 (Vál dn.8) C 3
Pázmándfalu 1.0 (Győrszentmárton ék.3) B 3
Pécel 7.1 (Gödöllő d.12) D 3
Pecöl 1.2 (Ikervár n.5) A 3
Pécs 61.7 C 4
Pecsétszeg 2.1 H 3
Pécsvárad 2.8 C 4
Pelbárthida 1.1 (Kismarja dk.3) F 3
Peleszarvad 1.6 (Tasnád dn.11) G 3
Pellérd 1.2 (Pécs dn.6) C 4
Pelsőc 3.1 E 2
Pély 2.9 (Heves dk.12) E 3
Penc 1.4 (Vác ék.9) D 3
Penészlek 2.0 (Érmihályfalva é.19) G 3
Pér (Győrszentmárton ék.7) B 3
Perbál 2.0 (Budakeszi én.15) C 3
Perbenyik 1.2 G 2
Perbete 4.0 (Kürt n.7) C 3
Perecseny 2.7 G 2
Pered 4.3 (Vágsellye dn.5) B 2
Pereg 2.6 (Kiskunlacháza d.1) D 3
Peremarton 1.3 (Várpalota d.9) C 3
Perény 1.4 (Hidasnémeti én.4) F 2
Pereszteg 1.2 (Sopron dk.14) A 3
Perje 1.3 (Kraszna d.12) G 3
Perkáta 4.7 C 3
Pesthidegkút 6.0 (Pilisvörösvár dk.6) C 3
Pestszenterzsébet 67.9 D 3
Pestszentimre 8.2 (Soroksár k.4) D 3
Pestszentlőrinc 30.6 (Budapest dk.4) D 3
Pestújhely 11.3 (Budapest ék.1) D 3
Peszéradacs 1.3 (Kunszentmiklós ék.9) D 3
Petele 1.9 (Szászrégen d.5) I 4
Péteri 1.9 (Gyömrő dk.3) D 3
Pétervására 2.5 E 2
Petneháza 1.6 (Baktalórántháza é.5) G 3
Petres 1.2 (Beszterce dk.11) I 3
Petrova 4.3 (Visóoroszi én.6) I 3
Pilipec 1.1 (Volóc dk.10) H 2
Pilis 7.2 D 3
Pilisborosjenő 1.7 (Szentendre dn.8) D 3
Piliscsaba 2.7 (Pilisvörösvár n.6) C 3
Pilismarót 1.8 (Esztergom k.10) C 3
Pilisszántó 1.9 (Pilisvörösvár é.5) C 3
Pilisszentkereszt 1.3 (Pilisvörösvár é.7) C 3
Pincehely 3.7 (Ozora dk.7) C 4
Piricse 2.1 (Nyírbátor d.7) G 3
Piskárkos 1.2 (Királydaróc é.5) G 3
Piskolt 2.7 (Érmihályfalva ék.13) G 3
Piszke 1.4 (Tokod n.13) C 3
Pitvaros 3.0 (Mezőhegyes n.6) E 4
Pocsaj 3.5 (Kismarja é.3) F 3
Pócsmegyer 1.3 (Szentendre é.5) D 3
Pócspetri 2.1 (Nyírbátor én.11) G 3
Podhering 2.1 (Munkács ék.2) G 2
Pola 1.3 (Letenye ék.4) A 4
Polena 1.4 H 2
Polgár 13.3 F 3
Polgárdi 4.4 (Szabadbattyán dn.8) C 3
Pomáz 5.4 (Szentendre dn.4) D 3
Porcsalma 2.6 (Csenger én.14) G 3
Poroskó 2.8 G 2
Poroszló 5.2 E 3
Pozsonyeperjes 1.3 (Dunaszerdahely ék.8) B 3
Pozsonyvezekény 1.3 (Galánta d.10) B 2
Prónayfalva 4.0 (Soltvadkert dk.9) D 4
Prügy 1.9 (Tokaj dn.12) F 2
Pusztadobos 1.3 (Baktalórántháza ék.13) G 3
Pusztaegres 1.7 (Cece én.5) C 4
Pusztaföldvár 3.4 (Orosháza k.10) E 4
Pusztakovácsi 1.6 (Marcali dk.13) B 4
Pusztamérges 2.1 (Kiskundorozsma n.27) E 4
Pusztamogyoród 1.3 (Hahót dn.9) A 4
Pusztamagyaród 1.3 (Hahót dn.9) A 4
Pusztamonostor 2.8 (Jászberény én.10) D 3
Pusztaottlaka 1.3 (Kunágota én.14) F 4
Pusztasomorja 1.5 (Mosonmagyaróvár dn.16) B 3
Pusztaszabolcs 2.4 C 3
Pusztavacs 1.7 (Örkény ék.5) D 3
Pusztavám 2.5 (Mór é.6) C 3
Putnok 4.6 E 2
Püspökhatvan 1.5 (Vác k.17) D 3
Püspökladány 14.3 F 3
Püspöklele 2.8 (Makó én.11) E 4
Püspöknádasd 2.6 (Hidas dn.4) C 4
Püspökszilágy 1.1 (Vác dk.13) D 3

R

Rábacsanak 1.3 (Szil ék.4) B 3
Rábafüzes 1.3 (Szentgotthárd é.3) A 4
Rábagyarmat 1.2 (Szentgotthárd k.11) A 4
Rábahídvég 1.7 (Vasvár én.5) A 3
Rábakecöl 1.3 (Beled d.3) B 3
Rábapatona 2.5 (Kóny k.9) B 3
Rábapordány 1.7 (Csorna dk.7) B 3
Rábaszovát 1.3 (Kóny d.4) B 3
Rábatamási 1.4 (Csorna dn.5) B 3
Rácalmás 3.9 (Dunapentele é.5) C 4
Ráckeresztúr 2.6 (Ercsi én.5) C 3
Ráckeve 6.6 C 3
Ráckozár 1.2 (Dombóvár dk.15) C 4
Rácmecske 1.0 (Pécsvárad k.7) C 4
Rád 1.3 (Vác k.6) D 3
Radnótfája 1.8 (Szászrégen d.2) I 4
Radvánc 5.3 (Ungvárhoz tart.) G 2
Ragyolc 2.3 (Fülek d.5) D 2
Rahó 10.5 I 2
Rajka 2.9 (Oroszvár dk.7) B 2
Rakamaz 5.3 (Tokaj k.3) F 2
Rakasz 3.6 (Királyháza ék.7) H 2
Rákó 1.2 (Poroskó én.8) G 2
Rákóczifalva 5.2 (Szolnok d.9) E 3
Rákoscsaba 8.2 (Gödöllő dn.12) D 3
Rákoshegy 4.2 (Budapest k.3) D 3
Rákoskeresztúr 7.5 (Budapest k.2) D 3
Rákosliget 3.1 (Budapest k.2) D 3
Rákospalota 43.0 (Újpest k.1) D 3
Ráksa 1.9 (Avasujváros dk.3) H 3
Ramocsaháza 1.4 (Baktalórántháza én.7) G 3
Rátka 1.1 (Mád én.4) F 2
Ravaszmező 2.2 (Kovácsrét é.5) H 2
Ravazd 1.7 (Győrszentmárton d.4) B 3
Recsk 2.6 (Parád k.6) E 3
Réde 1.8 (Veszprémvarsány k.6) B 3
Rédics 1.4 (Lenti dn.4) A 4
Reformátuskovácsháza 1.3 (Kunágota n.12) F 4
Regeteruszka 1.0 (Bárca k.12) F 2
Regöly 2.3 (Tamási dk.9) C 4
Rém 1.6 (Csávoly é.5) D 4
Remetemező 1.5 (Szinérváralja d.5) H 3
Répcelak 1.5 B 3
Repede 1.4 (Munkács ék.8) G 2
Résztelek 1.2 (Erdőd ék.9) G 3
Réte 1.4 (Szenc k.4) B 2
Rétközberencs 1.3 (Kisvárda dn.5) G 2
Rétság 1.0 (Romhány n.9) D 3
Retteg 2.6 I 3
Rév 3.0 G 4
Révaranyos 1.0 (Vásárosnamény é.8) G 2
Révleányvár 1.1 (Mándok n.10) G 2
Rezi 1.6 (Keszthely é.8) B 4
Ricse 2.7 (Perbenyik d.7) G 2
Ricska 1.1 (Ökörmező én.11) H 2
Rimaszécs 1.5 (Csíz n.3) E 2
Rimaszombat 6.3 E 2
Rimatamásfalva 1.4 (Rimaszombat dn.1) E 2
Rinyaszentkirály 1.1 (Tarany dk.7) B 4
Ripinye 2.1 (Ökörmező én.6) H 2
Rogoz 1.1 (Magyarlápos n.4) H 3
Rohi 1.1 (Magyarlápos d.5) H 3
Rohod 1.3 (Baktalórántháza ék.5) G 3
Romhány 2.1 D 3
Romoly 1.6 I 3
Rónaszék 1.1 I 3
Roszos 1.1 (Kovácsrét én.10) H 2
Rozália 3.2 (Szurdok dk.7) I 3
Rózsaszentmárton 2.1 (Apc k.3) D 3
Rozsnyó 6.6 E 2
Rudabánya 2.2 E 2
Rum 1.4 A 3
Runk 1.3 (Szálva én.4) I 3
Ruszkóc 1.1 (Ignéc k.7) G 2

S

Ságvár 1.6 (Siófok dk.9) C 4
Sajó 1.7 (Szurdok dk.9) I 3
Sajógömör 1.1 (Tornalja é.3) E 2
Sajókaza 2.8 (Sajókazinc én.5) E 2
Sajókazinc 1.7 E 2
Sajólád 1.6 (Tiszalúc n.12) F 2
Sajómező 1.1 (Szurdok d.8) I 3
Sajópetri 1.2 (Nyékládháza ék.4) E 3
Sajósebes 1.1 (Magyaró én.15) I 4
Sajószöged 1.0 (Nyékládháza dk.13) E 3
Sajóvámos 1.8 (Miskolc ék.8) E 2
Sajóvárkony 5.4 (Ózd ék.2) E 2
Sajóvelezd 1.1 (Putnok dk.3) E 2
Salamás 2.1 (Maroshévíz dk.8) J 4
Sály 2.0 (Nyékládháza dn.13) E 3
Salomvár 1.3 (Zalalövő k.5) A 4
Salánk 3.2 (Nagyszőllős én.14) G 2
Sándorfalva 5.7 E 4
Sáp 1.4 (Földes d.4) F 3
Sáránd 1.9 (Derecske ék.7) F 3
Sárbogárd 6.6 (Cece é.12) C 4
Sáregres 1.2 (Cece n.3) C 4
Sári 3.4 (Gyón én.6) D 3
Sárisáp 3.1 (Tokod d.5) C 3
Sarkad 12.2 F 4
Sarkadkeresztúr 2.5 (Sarkad é.6) F 4
Sárkeresztes 1.1 (Székesfehérvár én.7) C 3
Sárkeresztúr 2.8 (Aba dk.2) C 3
Sárköz 4.6 H 3
Sarmaság 2.3 G 3
Sármellék 2.0 (Keszthely dn.7) B 4
Sáromberke 1.1 (Marosvásárhely ék.11) I 4
Sárosd 2.7 (Aba k.9)) C 3
Sárospatak 11.3 F 2
Sárrétudvari 4.8 (Püspökladány dk.9) F 3
Sarród 1.6 (Eszterháza é.1) A 3
Sárszentágota 1.6 (Káloz k.5) C 4
Sárszentlőrinc 1.9 (Nagydorog n.3) C 4
Sárszentmihály 1.7 (Szabadbattyán én.4) C 3
Sárszentmiklós 3.1 (Cece é.9) C 4
Sarud 3.4 (Poroszló dn.7) E 3
Sárvár 9.3 A 3
Sásd 1.4 C 4
Sashalom 11.8 (Budapest k.1) D 3
Sástelek 1.5 (Szalárd k.19) G 3
Sáta 1.4 (Ózd dk.7) E 2
Sátoraljaújhely 18.4 F 2
Sávoly 1.1 (Marcal n.10) B 4
Sebesvár 1.1 (Bánffyhunyad n.10) H 4
Selesztó 1.0 (Munkács ék.4) G 2
Sellye 2.2 B 5
Semesnye 1.6 (Galgó dn.8) H 3
Sényő 1.1 (Nyíregyháza ék.12) F 3
Sepsibodok 1.1 (Sepsibükszád) d.15) J 4
Sepsibükszád 2.1 J 4
Sepsikőröspatak 1.2 (Sepsiszentgyörgy é.5) J 5
Sepsiszentgyörgy 10.9 J 5
Septér 1.2 (Nagynyulas dn.6) I 4
Sereden 1.0 (Kraszna dk.9) G 3
Seregélyes 5.1 C 3
Serényifalva 1.0 (Bánréve ék.3) E 2
Serke 1.0 (Feled dk.2) E 2
Síkabony 1.3 (Dunaszerdahely é.1) B 3
Siklód 1.6 (Parajd dn.7) J 4
Siklós 5.7 C 5
Simontornya 3.8 C 4
Sióagárd 1.9 (Szekszárd én.5) C 4
Siófok 3.9 C 4
Sirok 2.3 E 3
Siter 1.1 (Szalárd dk.8) G 3
Sokorópátka 1.3 (Győrszentmárton dn.7) B 3
Somberek 1.9 (Dunaszekcső n.7) C 4
Somkerék 1.1 (Bethlen k.8) I 3
Somkútpataka 1.2 (Nagysomkút dn.3) H 3
Somlószőllős 1.4 (Noszlop n.7) B 3
Somlóvásárhely 1.6 (Devecser n.4) B 3
Somlyócsehi 1.3 (Szilágysomlyó én.3) G 3
Somlyógyőrtelek 1.5 (Szilágysomlyó é.6) G 3
Somodi 1.3 (Szepsi n.3) F 2
Somogy 1.9 (Pécsvárad dn.9) C 4
Somogyhárságy 1.3 (Kadarkút dk.14)) B 4
Somogyjád 1.3 (Somogyvár dk.10) B 4
Somogyacsa 1.1 (Igal é.6) B 4
Somogysámson 1.0 (Marcali n.8) B 4
Somogysárd 2.1 (Nagybajom ék.7) B 4
Somogyszentmiklós 1.8 (Nagykanizsa d.5) B 4
Somogyszentpál 1.8 (Marcali ék.8) B 4
Somogyszob 1.9 B 4
Somogyudvarhely 2.2 (Tarany n.8) B 4
Somogyvámos 1.4 (Somogyvár dk.2.) B 4
Somogyvár 2.3 B 4
Somogytarnóca 1.2 (Barcs é.5) B 4
Somogytúr 1.6 (Karád n.6) B 4
Somorja 3.4 B 2
Sósfalu 1.0 (Királyháza k.7) H 2
Sóskút 2.6 (Érd én.8) C 3
Sósmező 1.3 K 4
Solt 7.4 D 4
Soltszentimre 1.4 (Izsák dn.5) D 4
Soltvadkert 8.6 D 4
Sólyomkőpestes 1.9 (Élesd é.1) G 3
Soponya 1.5 (Aba n.5) C 3
Sopron 35.9 A 3
Sopronbánfalva 3.2 (Sopron n.1) A 3
Sopronkövesd 1.7 (Lövő én.5) A 3
Soroksár 14.4 D 3
Sótony 1.0 (Gérce dn.5) B 3
Sóvárad 1.8 (Szováta dn.4) I 4
Söjtör 2.4 (Hahót én.5) A 4
Sövényháza 6.9 E 4
Súr 1.8 (Mór n.13) C 3
Surd 1.0 (Murakeresztúr dk.8) A 4
Sükösd 3.9 C 4
Sülelmed 1.0 H 3
Sümeg 5.5 B 4
Süttő 1.5 (Dunaalmás k.9) C 3
Süttör 2.0 (Eszterháza k.1) A 3

Sz

Szabadbattyán 1.5 C 3
Szabodlúdvég 2.2 C 4
Szabadszállás 8.3 D 4
Szabéd 1.0 (Mezőbánd ék.10) I 4
Szabolcsbáka 1.5 (Kisvárda dk.8) G 2
Szabolcsveresmart 1.8 (Kisvárda én.8) G 2
Szajkófalva 2.4 (Ilonca ék.3) H 2
Szajol 2.8 E 3
Szada 1.7 (Gödöllő én.4) D 3
Szakadát 1.1 (Gyönk d.2) C 4
Szakállasdombó 1.1 (Felsőbánya dn.7) H 3
Szakály 1.8 (Gyönk dn.7) C 4

(Vége következik.)

A Képes Vasárnap ételrecept-pályázata

A Képes Vasárnap ünnepi terjedelmü karácsonyi számában külön ajándékként egy teljes modern szakácskönyvet adunk a magyar hölgyközönségnek. A mai nehéz időkben különösen fontos a jó szakemberek által összeállitott, megbizható, gyakorlati értékü szakácskönyv, mely utbaigazitja a magyar háziasszonyt: hogyan kell

takarékosan és mégis jól

főzni. A Képes Vasárnap karácsonyi szakácskönyve mindenkit megtanit arra, hogyan kell a nyersanyagok drágulása, hiánya mellett a zsir és cukorkorlátozás idején is változatosan, izletes és tápláló ételekből összeállitani a jó polgári étrendet. A korszerü konyhaművészet kincsestára lesz a Képes Vasárnap karácsonyi szakácskönyve, mely a legkitünőbb szakácsmesterek évtizedes tapasztalatainak eredményeit foglalja össze.

Hogy ezt a szakácskönyvet minél tökéletesebbé tegyük, felhivtuk az egész magyar hölgyközönséget, vegyen részt munkánkban.

Ételrecept-pályázatot

hirdettünk, melyen a Képes Vasárnap minden olvasója résztvehet. Pályázni lehet már egy ételrecept beküldésével is. Természetesen a pályázaton csak olyan ételreceptekkel lehet résztvenni, amelyek eddig még sehol meg nem jelentek.

A magyar háziasszony hagyományosan kitünő mestere a szakácsművészetnek. Mindenki őriz egy-két jól kipróbált ételreceptet, mindenkinek vannak érdekes, egyéni kreációi. Sült, torta, tészta, leves, körités, mártás — ki győzné felsorolni a sok jót, ami egy háziasszonynak eszébe juthat. Ezeket az eddig még sehol meg nem jelent ételrecepteket is közkinccsé akarjuk tenni

a K. V. karácsonyi szakácskönyvében.

Már az első héten nagy tömegben beérkezett pályaművek azt bizonyitják, hogy a közönség legszélesebb rétege lelkesen magáévá tette gondolatunkat.

A beküldendő ételreceptekkel kapcsolatban csak egy kérésünk van: pályázóink gondoljanak arra, hogy szakácskönyvünk a legszélesebb rétegek számára készül és gondoljanak azokra a speciális nehézségekre, amiket a zsir- és cukorkorlátozás és a tejszin hiánya jelent a mai napokban.

Szakácskönyvünkben megtalálja az olvasó az olcsón előállitható ételek mellett drágább, ünnepi ételek receptjeit is: *a modern konyhaművészet teljes anyagát tartalmazza a K. V. uj szakácskönyve.* De különös sulyt helyezünk arra, hogy elsősorban a mai gazdasági viszonyoknak, a mai időszerü követelményeknek megfelelő utbaigazitásokat kapjon Szakácskönyvünktől a magyar háziasszony.

A pályázat feltételei:

1. A pályázaton résztvehet a K. V. minden olvasója.
2. A pályázat a mai nappal kezdődik és 1940 november 1-én jár le. A pályázatokat jól olvasható irással, vagy gépirással kell a K. V. szerkesztőségébe beküldeni. A határidő lejárta után érkező pályázatokat nem vehetjük figyelembe. Kérjük pályázóinkat, hogy a beküldött boritékra irják rá az „Ételrecept-pályázat" megjelölést.

Minden pályázót arra kérünk, jelezze levelében, hogy pályázatát közzététel esetén nevével kivánja-e jegyezni, vagy valamely álnévvel, esetleg név nélkül kivánja megjelentetni.

3. A pályamű beküldésével jogot nyerünk arra, hogy azt tekintet nélkül, hogy a beküldött ételrecept dijat nyert-e vagy sem, karácsonyi uj szakácskönyvünkben dijmentesen közölhessük.
4. Amennyiben a biráló-bizottság több pályaművet itél egyenlő rangunak, jogában áll sorsolás utján dönteni a dij kiadása iránt.
5. A legjobb ételreceptek beküldői között

tiz értékes jutalmat

osztunk ki. A legfigyelemreméltóbb pályaművek beküldői elismerő diszoklevelet is kapnak a K. V. szerkesztőségétől.

I. dij: Egy pompás, legdivatosabb perzsalábbunda.
II. dij: Egy teljes menyasszonyi kis kelengye.
Szállitja a „Magyar Divatcsarnok", VII., Rákóczi-ut 70.
III. és IV. dij: Egy-egy értékes olajfestmény, élő magyar művészek alkotása.
V. dij: Egy hatszemélyes porcellán étkészlet.
VI. dij: Modern hatszemélyes porcellán teáskészlet.
VII. dij: Egy 0.6 literes villamos kávéfőző.
VIII. dij: Egy villamos kenyérpiritó.
IX. dij: Egy villamos gyürüs főzőlap.
X. dij: Egy villamos vasaló.
A VII—X. dijakat szállitja a Bp. Szfőv. Elektromos Művei.

A dijnyertesek névsorát a K. V. karácsonyi számában fogjuk közölni.

A pályázat biráló-bizottságát a legkiválóbb szakemberekből állitottuk össze. A birálóbizottság elnöki tisztét **Gundel Károly** ur vállalta el.

Az ételek bemutatása

A főváros legelőkelőbb éttermei örömmel vállalkoztak arra, hogy a pályázat legkitünőbb receptjeit elkészitik és a K. V. Szakácskönyvének dijnyertes ételeit bemutatják a nagyközönségnek. A K. V. esetről esetre be fogja jelenteni, hogy melyik vendéglőben, mikor és milyen ételsort fognak az illető vendéglő közönségének bemutatni.

Ujvonalu

fekete délutáni ruha, a legkitünőbb ötlet a tavalyi ruha átalakitására. A ruhaderék eleje másszinü; nagyon divatos szinösszeállitás, fekete-kékkel, feketeegészen világos szürkével, feketeterepszinü zölddel. Ez utóbbi szinösszeállitás a legujabb, nem szép, de nagyon divatos. A ruha vonala hódol a népszerü japánszabásnak, váll és ujja, valamint a másszinü eleje, egybeszabott. A „seszli" csak két oldalát disziti a szoknyának, hátul szintén nem ér össze.

Molnár Éva.

MINIATÜRÖK

Gróf Eszterházy Károly
(1725—1799)

egri érsek minden felveendő kispaptól megkivánta, hogy valamely hangszeren játszani tudjon. A többi közt egyszer három lévai fiu jelentkezett nála felvételre. Az érsek sorban kérdezte őket:

— Miféle hangszert tudsz?

— Én harangozni tudok — mondja az első.

— Hát te, másik?

— Én meg orgonaszijat huzni.

— És te, harmadik, mit tudsz?

— Fütyülni.

— Nagyon jól van — felelte az érsek —, titeket is jól tudlak használni és éppen a bevallott tudományotokat fogva beveszlek benneteket a gyöngyösi szemináriumba (azaz: a gyöngyösi barátokhoz kolduló fráternek).

Persze, mind a három visszament Lévára.

*

Antoine Rivarol (1753—1801)

francia iró szellemes ember volt, de szellemeskedéseibe sokszor jó adag irónia is vegyült.

Charles Alexandre de Calonne (1734—1802) francia pénzügyminiszter mint iró is tündökölni óhajtott. Ezért Ponce Ecouchard Lebrun költő segitette őt költői képzettségével, amiért azután hála fejében a miniszter nyugdijat eszközölt ki számára. Egy alkalommal Calonne bemutatta Rivarolnak egyik saját költeményét és megkérdezte tőle:

— Milyennek találja ön ezt a költeményt? Nemde, még megérzik rajta az iskola szaga?

— Az éppen nem — felelte Rivarol —, hanem inkább a nyugdijintézeté.

*

Kovács Miklós (1769—1852)

erdélyi püspök a mult század negyvenes éveiben iskolalátogatásra ment egyszer Oláhfaluba. Dolgát végezvén, tovább akart utazni s váltig kérte a körülötte tisztelegve álló székely atyafiakat, hogy sohase fáradjanak, ne kisérjék őt ki a faluból.

Azonban kalapját megemelve szólalt meg az egyik lófő-székely, a többiek nevében:

— Nem addig a becsület, kegyelmes uram, már legalább az akasztófáig kikisérjük.

(Az akasztófa ugyanis a falu határában állott s addig illő a kedves vendéget kikisérni.)

*

Alamizsnás Szent János
(550—616)

alexandriai pátriárka — kinek szent ereklyéit a pozsonyi dóm kápolnájában őrzik — tapasztalván, hogy hiveinek legnagyobb része a prédikáció alatt a templomból kimegy s a templom előtt csevegnek, egyszer az evangélium felolvasása után kiment utánuk. Midőn hivei meglepetve kérdezték ennek okát, igy felelt:

— Kedveseim, ahol a juhok vannak, ott illik lenni a pásztornak is.

Elértették a hivek bölcs lelkipásztoruk feddését, visszamentek a templomba s ő követte juhait, akik azután a pásztor mellől el nem távoztak.

*

Alexandre Dumas père
(1802—1870)

francai regényirótól egy alkalommal megkérdezték, miért irt annyi bolondos dolgot Richelieuről?

— Okos dolgait mind megirták a történetirók, nekünk, regényiróknak már csak bolondságai maradtak — felelte Dumas.

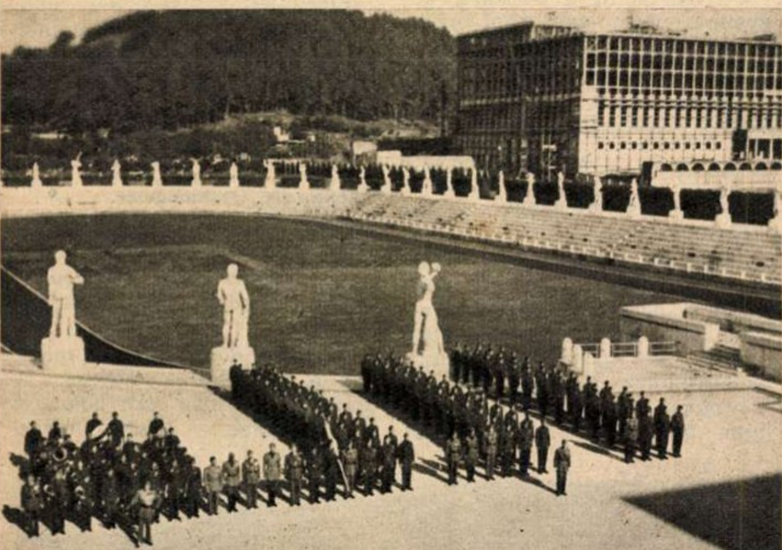

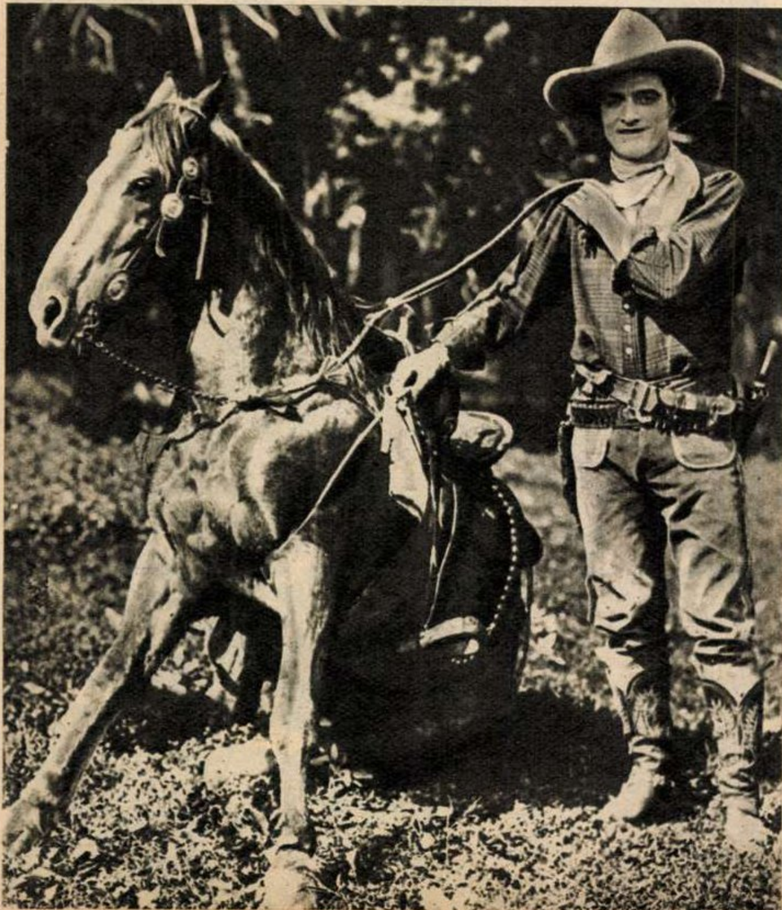
Baloldali kép: Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter költségvetési beszédét mondja a Házban. Mellette balra gróf Teleki Mihály földmivelésügyi miniszter. — Jobboldali kép: Pestmegyei nap a Szabadság-téri Országzászlónál; vitéz Endre László alispán felavatja a hat uj Országzászlót, amelyet Pest vármegye ajándékozott a visszatért erdélyi városoknak.

A Hősök teréről elindul a kolozsvári staféta. Elől Németh, Kelen és Szilágyi futnak.

A Rómában nagy sikerrel szerepelt magyar leventecsapat a Forum Mussolinin. — Alsó kép: Tom Mix, a világhirü cowboy-filmszinész autószerencsétlenség áldozata lett.

Báró Jakob Hartmann (1795—1873)
bajor tábornok egy hadgyakorlat alkalmával igy szólt egy öreg kapitányhoz:

— Ön ma nálam fog egy kanál levest enni.

A kapitány, ki nagyot hallott, ugy értette, hogy valami gyakorlatról van szó, tehát tisztelettel-jesen megkérdezte:

Az egész századdal parancsolja, tábornok ur?

— Nem, jó öregem — felelte a tábornok —, ahhoz nincs elég kanalam.

*

André Tardieu
francia államférfiu a Laval-kormányban közmunkaügyi miniszter lett. Amikor elfoglalta hivatalát, magához hivatta minisztériuma főtisztviselőit, kiket legnagyobbrészt már régebbről ismert és kifejtette előttük programját. Majd barátságosan elcsevegett velük és egyszerre csak ezt kérdezte az egyik osztályfőnöktől:

— Elődeim közül melyik miniszter hagyta itt a legmélyebb benyomást, a legjobb emléket?

Az osztályfőnök néhány pillanatig a miniszter szeme közé nézett, majd csendesen mondta:

— André Hesse volt az, kegyelmes uram.

— Ah!... és miért? — érdeklődött Tardieu.

— Mert csak egy napig volt miniszter.

*

Charles James Fox (1749—1806)
angol miniszterelnök egy alkalommal Párisban tartózkodván, Ségur grófnál ebédelt. Ebéd után a vendégek a társalgóba mentek, hol a falon a világ térképe függött.

— Hogy lehet az — kérdé a gróf —, hogy eme, aránylag oly kicsiny szigetország a fél világ felett uralkodik?

— Oh — válaszolta Fox —, ez a kis hely csak szállodánk, a világ többi része pedig a tulajdonképpeni Anglia.

*

V. Károly (1500—1558)
német-római császár és spanyol király, midőn 1540-ben Párisban egy olyan szónoklattal fogadták, melyben a világ valamennyi erényeit személyére ruházták, igy válaszolt a szónoknak:

— A nagy dicséret, mellyel elhalmoztál, azért kedves nekem, mert arra emlékeztet, milyennek kellene lennem.

*

Johann Jakob Engel (1741—1802)
német iró, a berlini szinház főigazgatója, egy alkalommal ünnepi lakomán vett részt, ahol egy fiatalember ezt a kérdést intézte hozzá:

— Mi a valódi különbség a vigjáték, szinjáték és szomorujáték között?

Jakob Engel igy válaszolt:

— Hogy ön ennyit sem tud, az nekem vigjáték; a társaságra nézve szinjáték; önre nézve pedig szomorujáték.

*

I. Ferenc (1768—1835)
osztrák császár és magyar király idejében történt, hogy Bedő Mózes uram, derék, becsületes lófőszékely, felment Bécsbe valami panaszával s megszállt a „Vörös ökör" vendégfogadóban, melynek igen érdemes, derék kocsmárosa volt. Ennek a székely rögtön előadta a maga bajának mibenlétét és nagyon szerette volna tőle megtudni, vajjon tesz-e érdekében valamit a császár, vagy talán hiába fáradt volna olyan messze földről idáig?

A jámbor kocsmáros azután kioktatta Bedő uramat imigyen:

— Csak arra vigyázzon, uram, hogy mit tesz a császár, amikor az instanciáját átveszi. Ha ráir valamit a plajbásszal a szélére, akkor lesz eredmény; de ha azt mondja rá, hogy: „werden schon machen", akkor már beleütött a száraz mennykő, nem lesz belőle soha gálickő.

Felmegy a kihallgatásra Bedő Mózes uram s átadja az instanciát. A császár tényleg azt mondja rá: „Werden schon machen."

— Jaj, felség, nem ér az igy semmit, hanem rá kell irni valamit azzal a plajbásszal, akkor lesz belőle valami.

A császár elszörnyedt.

— Ki mondta ezt kendnek? — kérdezte haraggal.

A lófő-székely őszintén megmondta, hogy bizony a „Vörös ökör" kocsmárosa oktatta őt ki.

Rögtön hivatja a császár a kocsmárost. Midőn ez előtte állt, rárivallt:

— Hallja, kend, én nem szólok bele a kend dolgába: hogy hogyan szokta kend megvizezni a borát. De kend se avatkozzék az én dolgomba többet, azt ajánlom.

Hanem a székely dolga ezuttal szép rendben el lett intézve.

*

Douglas Mac Arthur,
az amerikai hadsereg vezérkari főnöke, midőn 1932-ben Budapesten járt, beszélte el az alábbi apróságot, amely jellemzően világitja meg az amerikai katonák lelkiismerességét.

Egy vonaton, utazás alatt történt. Minthogy nagy hőség volt, egy közlegény zubbonyát kigombolta. Észrevette ezt egy őrmester, aki a folyosón végigment s igy szólt a katonához:

— Miért nem gombolja be a zubbonyát? Sohasem olvasta a Szolgálati Szabályzat D. szakaszának 217. paragrafusát? Én Winterbottom őrmester vagyok.

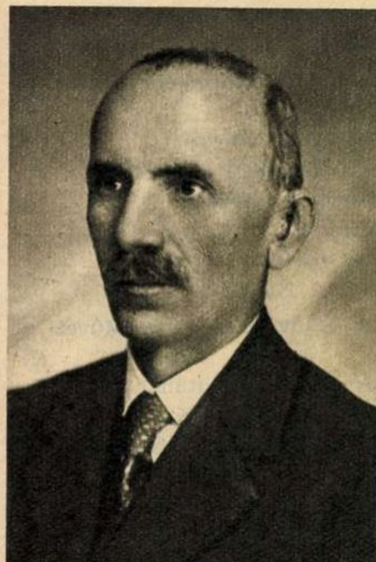
Ekkor egy ur, aki éppen abban a fülkében ült, amely előtt ez a jelenet lejátszódott, felállt s az őrmester vállára téve kezét, mondta:

— Hogyan engedhette meg magának, hogy pipával a szájában idézzen rendeletet a Szolgálati Szabályzatból? Olvassa el az M. szakasz XI/a. részének 174. paragrafusát. Én Caroll őrnagy vagyok.

Ekkor egy fehérbajuszos idősebb ur szólt közbe:

— Ha Caroll őrnagy ur — mondta fagyosan — annyi fáradságot venne magának, hogy elolvasná a K osztály 31. §-át, látná abban, hogy tilos az őrmestert a közlegény jelenlétében rendre utasitani.

Baloldalon: Pekár Mihály egyetemi tanárt a kormányzó a Magyar Érdemrend középkeresztjével tüntette ki. (Könnyü J. felv.) — Középen: Kristóf György, a kolozsvári egyetem rektora. (Belle foto). — Jobboldalon: Máder Rezső, az Operaház volt igazgatója, meghalt.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Huszonhétéves özvegy. Azt irja: semmi sem érdekli, csak a munka és négyéves leánykája. Pedig szépnek mondják és bár nem festi magát s a haját is a lehető legsimábban hordja, mégis meg kell állapitsa, nem, a tükör — minden szivbánat ellenére — nem mutat még ezuttal csunyát. Csodálkozik ezen — irja — mivel oly megtörtnek, oly bátortalannak érzi magát három év óta, amióta az urát hirtelen elvitte a tüdőgyulladásos influenza, hogy szinte „meg kellett volna ettől öregednie s elcsufulnia". De hát, véli, a fiatalsága, ugy látszik, mégis birja ezt a tengődő állapotot még egy darabig. Hiszen mindössze még csak huszonhét éves... Igen, feleljük mi, az ilyen igazi fiatalság sokat kibir, de mégsem szabad ennyire megterhelnie. Nem szabad beletemetkeznie bánatába, bármennyire siratja is elhalt urában nagy szerelmét, azért, mert ezzel vétkezik gyermeke ellen, vétkezik az élet törvényével szemben s még az elhalt akaratával is szembeszáll, aki nyilván azt kivánná szeretett asszonyától és gyermeke anyjától, hogy álljon talpra és egészségesen, bátran nézzen szembe az élettel.

Hivő lélek. Bangha páter — világi nevén nagyjókai Bangha Béla ⊢, aki ez év április 29-én halt meg, Nyitrán született 1880-ban. 1895-ben, tehát tizenöt éves korában lépett a jezsuita-rendbe, 1940-ben szentelték pappá. Életét rendjének budapesti házában töltötte, de hónapokig tartó tanulmányai többizben vitték külföldre, igy Angliába, Olaszországba, Észak- és Dél-Amerikába. Az ő agitációjának eredménye a Központi Sajtóvállalat megteremtése, mely 1919-ben kezdte meg működését. Bangha páter maga is iró volt, 1903 óta számos hitvédelmi, bölcseleti és művelődéspolitikai cikke és elbeszélése jelent meg katolikus jellegü lapokban. Ezenkivül közel hetven irodalmi jellegü önálló kötete és füzete jelent meg.

Igazam van... Bocsásson meg, ellenvéleményen vagyunk. Nincs igaza! Nincs igaza, hogy urát valósággal üldözi a féltékenységével. Lehet, hogy egyetmást elkövet az az ember, amit felesége előtt titkolnia kell — de az is lehet, hogy nem cselekszi, csupán felesége szenved üldözési és kisebbségi mániában. Ha pedig nem volna titkos élete, akkor valósággal belehajszolja, hogy legyen, annyira pokollá változtatja otthonát, a felesége — levélirónk — körülötti légkört, estéi lefolyását, magánemberi szünidejét. Az ilyen idegrohamos támadásoktól — bocsásson meg, hogy ily őszintén megmondjuk a feltártakról véleményünket — valóban menekülni kell, hogy hová, mindegy, de csendbe és nyugalomba, ahol nem bántják az embert! Ajánljuk, hogy sürgősen beszéljen idegorvossal, nyugodják meg, csillapodják le és higgadt fővel gondolja jól át, miként kell viselkednie ezentul csábitásoknak kitett urával, hogy az örömmel menjen haza és vonzerőt érezzen feleségében. Ne hivatkozzék jogra! Próbálja magát szerettetni és nélkülözhetetlenné tenni... Ez erősebb minden paragrafusszerinti kötelezettségnél.

M. Erna. A mi tanácsunk mégis csak az, hogy máris mondjon el mindent anyjának. Hiába kéri az illető fiatalember, hogy „egyelőre" kér csak titoktartást és amint „körülményei megváltoznak", beleegyezik, hogy otthon mindent elmondjon. A mi érzésünk szerint egy tizenhét éves iskoláslány még annyira *gyermek* s még oly feltétlenül anyja szoros ellenőrzése alá tartozik, hogy nem lehet lényeges titka idegen férfival, olyasmi, amiről anyja „egyelőre" ne tudjon. Mert semmiféle szép szó, kedveskedés és hizelgés nem egyenértékü felelősségben s önzetlenségben a szülői szeretettel. Örvendünk, hogy kétségeivel hozzánkfordult s immár csak arra kérjük, hogy szivlelje meg tanácsunkat.

Válaszuton 31. Elhisszük, hogy fiatal élete legfájdalmasabb napjait éli most, amikor kénytelen hét évi boldog házasság után elválni az urától. Nem is érti — irja — hogyan történhetett meg, hogy az a „lehetetlen" nő igy elcsavarja az ura fejét s hogy ez a „kalandornő" ily végzetesen befészkelte magát — hármuk életébe. Mert ő az a láthatatlan harmadik, aki bizony a hites asszony — levélirónk — napjait is feldulta utóbbi időben, a kulisszák mögül boldogtalanná tette és tarthatatlanná silányitotta házasságukat. Nem akarja az urát erőnek erejével visszatartani, ehhez — irja — tul büszke egyrészt, másrészt tul fiatal is. Igy, amikor még vonzónak, érdekesnek, csinosnak, tetszetősnek érzi magát — reméli, hogy mindenen tul még szintén megtalálhatja igazi boldogságát. Olyan férfit, aki szivéért és jelleméért is meg fogja tudni becsülni . . . Azt hisszük, helyesen fogja fel helyzetét. Ha minden bánatán keresztül ugy érzi, hogy legbelül is szakitani tud férjével és mint szabad fiatalasszony még egyszer megkeresheti vagy megtalálhatja boldogságát: tegye meg.

Csillaghullás. Nem tartjuk helyesnek, hogy kilencéves fiát még mindig tévhitben tartja apját illetően. A gyermek azt hiszi, hogy levélirónk második férje, aki őt kétéves korában — árva létére — örökbefogadta: az igazi apja. Ez egyrészt kegyetlenség saját apja iránt, ki oly fiatalon s tragikusan halt meg — szivében olthatatlan szeretettel a kisded iránt, kit itt kellett hagynia. Másrészt: ferde és megtévesztő beállitása anyjának s nevelőapjának... Végül: *lényeges hazugság,* amit nevelői minőségben nem szabad mélyenjáró ok nélkül elkövetni. Itt pedig, tudtunkkal, nem volt ilyen ok. Helyesen tenné, ha lassan és tapintatosan, körültekintő szeretettel beavatná a gyermeket származása s neveltkedése valódi körülményeibe. A gyermek minden titkot elbir, ha *szeretet* adagolja.

VIZSZINTES:

1. Régi hosszmérték. A méternél kevesebb. 13. Idézet „Az ember tragédiájá"-ból (zárt betük: M, E, I, Z, G, L, O, L). (Folytatása a függ. 21-ben.) 14. Emirátus és fő- és székvárosának neve. Konstantinápoly után ezt a várost tekintik az iszlám legkiválóbb helyének. 15. Szántógépek. 16. Operaénekesnő és jelző is. 17. Szerb férfinév. 18. Elbizakodottság, gőg. 19. Erőltetetten szellemes. 20. Tabula . . . . 21. Vissza: kis patak. 22. Sas — németül. 24. Élénkit. 25. Kinlódás. 26. Kegyed tulajdona. 27. Betü kiejtve. 28. Angol s-betü. 29. Futballista teszi. 30. Benedek keresztneve volt. 31. Római 506. 33. Német iró. (Otto). 34. Szürkés-fehér, szivós, nagyon nehezen olvadó nemes fém. Kolumbiában és az Ural-hegységben találják. Főként kémiai eszközök készitésére használják. 35. Tőzsdei papir. 36. Az állástalan diplomások egy szervezete volt. 37. Oleum röviditése. 38. Hogy hivják? 41. Az Alföld egyes helyein virágzik ki a talajból. 43. Német kettősmagánhangzó. 44. Pusztitó. 45. Rágcsáló, prémes állat. 46. Vezet, utmutatással szolgál. 47. Az iró választja, ha nem akar saját nevén szerepelni a nyilvánosság előtt. 48. Zenei szócska. 49. Három — latinul. 50. Elröpül, mig az irás megmarad. 51. Ke párja. 52. Saint röviditése. 53. Szalámi-egység. 54. Kiváló operaénekes, az Operaház tagja volt. Neve mellett ott találjuk keresztneve kezdőbetüjét is. 56. Virág. 58. Utca neve Budán. 59. Tojás — németül. 61. Elkeseredett. 62. Falusi csőszféle. 63. Nevezetes erdélyi család. 64. Kóbortermészetü. 65. Van, hogy errejár az idő. 66. Egyik hatóság közöl valamit a másikkal. 67. Familiáris. 68. Kemenceszeglet.

FÜGGŐLEGES:

1. Vörös — angolul. 2. Nem akar legelni, legalábbis a népdal szerint. 3. Hat hónap. 4. igazgató — röviditése. 5. Szerencséje van, kihuzzák a sorsjegyét. 6. Dolores . . . Rio. 7. Német mérnök (Karl, 1844—1929). 1878-ban gázmotort, majd 1885-ben az első benzin-automobilt szerkesztette. 8. Kilométer — röviditése. 9. Dicsőség, földi babér. 10. Lóversenyeket tartottak e helységben. 11. Harun al . . . . . 12. Kiközösités, ünnepélyes egyházi kiátkozás. 13. Kipszilon. 14. Betü kiejtve. 16. Egyiptom fiatal királya. 17. Egy „adag" kukorica. 19. Kivénhedt. 20. A Tapollyal egyesülve folyik bele a Bodrogba ez a folyó. 21. Az 1. vizszintes folytatása. (Zárt betük: A, Z, S, G, R, R.) 22. A görög mitológiában az alvilág legsötétebb és legbelső része, amelyben Hades, az alvilág istene lakik. 23. Delaware (USA-állam) nevének röviditése. 24. Tenniszműszó. 25. Igen gyorsan beszélő. 26. Kitár. 27. Zeusz szerelme, akit Hera féltékenységében tehénné változtatott. 29. Bánky Vilma férjének keresztneve. 30. Utcai reklám. 31. Erős tiltakozás. 32. Piktor használja. 34. Bibliai aranyország. 35. Zárszó. 37. Szörp. 39. Ornátus eleje. 40. A bajadér „mutatványa". 41. Egyforma betük. 42. Roosevelt politikájából ismert röviditès. 43. Van — németül. 44. Világrész, amely Európával területileg összefügg. 46. Adja az előkelőt, az urat. 47. Árpalé. 48. Nagyeszü ember. 49. . . .-vad. 50. Örömkiáltás. 51. Ir költő, 1923-ban Nobel-dijat kapott. 53. Perui háziállat. 54. Részére. 55. Fiatal — költői nyelven. 57. Filmbéli fekete lovas. 58. Személyesnévmás és a többesszáma. 59. Gyerek köszönése. 60. Kiöl. 62. Bébivel szemben: megtorlás. 63. E. É.

Beküldendő: vizszintes 13. és függőleges 21.

Névjegy

ÓRJÁS G. ÁNTAL

Hol született a névjegy tulajdonosa? (A névjegy valamennyi betüjét más sorrendben kell összerakni és akkor megtudhatjuk Órjás ur születési helyét!)

Ter-lépcső

1 TER . . . . . .
2 . TER . . . . .
3 . . TER . . . .
4 . . . TER . . .
5 . . . . TER . .
6 . . . . . TER .
7 . . . . . . TER

1. Neves római vigjátékiró. 2. Ismétlődő, állandó. 3. Lakás belseje, berendezése, vagy az ezt ábrázoló festmény. 4. Szakma. 5. Itt tartják a bált. 6. Szubrett. 7. Az állami végrehajtóhatalom egy-egy ügykörének legfőbb vezetője.

Rejtőzés

E L M E G Y
P Ö R Ö L Y
K A T O N A
N A R V I K
R Á M T Ö R
K É N Y E S

E hat szóban egy kiváló magyar iró, ügyvéd, politikus neve rejtőzik. Két vonal segitségével megtalálhatjuk!

Szótagrejtvény

ZOK — PUCS — RU — RIS — SA — KOR — NYA — HA — NI — BOCS — PA.

Ebből a tizenegy szótagból öt olyan szó állitható össze, melyek ebbe a fogalomkörbe illenek bele: „lábravaló". A „lábravalók" utolsó betüiből Dávid király hadvezérének neve rakható össze.

Mi volt Dávid király hadvezérének neve?

A Képes Vasárnap 1940 október 13-iki számában megjelent rejtvények helyes megfejtői közül jutalmat kapnak a következők:

Altver Józsefné, Bp., VII., Dohány-u. 94. Bánsághy Ignácné, Rákosliget. Binét Miklós, Borsodszentmárton. Bóna Gézáné, Bp., II., Fillér-u. 1. Füstös Lajos, Bp., Balázs-u. 29. Ifj. Ivanits József, Gyöngyös. Özv. Járitz Győzőné, Bp., IX., Mester-u. 22. Kovács Mihály, Kispest. Nemesszeghy Margit, Ujpest. Ifj. Pluhár György, Szekszárd. Özv. Semsey Béláné, Rákosszentmihály. Sáfrány Szidónia, Bp., VII., Vörösmarty-u. 58. Szekeres Endre, Bp., X., Hédervary-u. 12. Tatár József, Rábapozdány. Vida Márkné, Bpest., Fiumei-ut 25.

Megfejtések

az október 20-iki számból:

KERESZTREJTVÉNY

BOCSKAI ISTVÁN
FAKO OKORI ÁKOM
EGALITÉ ÁTLÁTNI
LORA ORAN ILION
S I ERÉNYES V D
ZENIT SÓZ IRÁDE
APATIT DÁN ALÁN
BI ALEA SARJ VT
AKOL ALJ FÉNYIV
DADOG KAN SAUDI
U A IRÁNYIT C S
LATIN LEAO MARS
ÁRELATI LEBETÜZ
SISO OSMÁN SAGA
AZSIBÓIBÖLÉNY

Szórejtvények: 1. Takarékpersely. 2. Iskolakerülő.

Epitősdi: 4. Nadrág. 5. Agárdon. 6. Dragomán. 7. Garmond. 8. Gondar.

Szópárlánc: Műbor. Borkorcsolya, Korcsolyapálya, Pályamű, Műselyem, Selyemhernyó, Hernyólánc, Lánchid, Hidmérleg, Mérlegképes, Képes fél, Félálom, Álomfejtő.

Ere-lépcső: 1. Eredmény. 2. Berengar. 3. Szerencs. 4. Ingerelt. 5. Csepereg. 6. Terefere.

Gyarapitás: 1. Agyar. 2. Magyari. 3. Ruggyanta. 4. Kürtgyarmat. 5. Hangyasav. 6. Angyali. 7. Agyag.

AZ ELME SPORTJA MEGFEJTÉSI HATÁRIDEJE okt. 31. (csütörtök) dél. A megfejtéseket a jövő heti számunkban (nov. 3.), a nyertesek neveit pedig a két hét mulva (nov. 10.) megjelenő Képes Vasárnapban közöljük. Megfejtések Képes Vasárnap Elmesportja cimre küldendők, Budapest, V. ker., Vilmos császár-ut 78.

Hajnali hazatérés.

— Alfréd, ébredj, valaki bejött a hálószobába! (Die Woche.)

Kalapvásárlás.

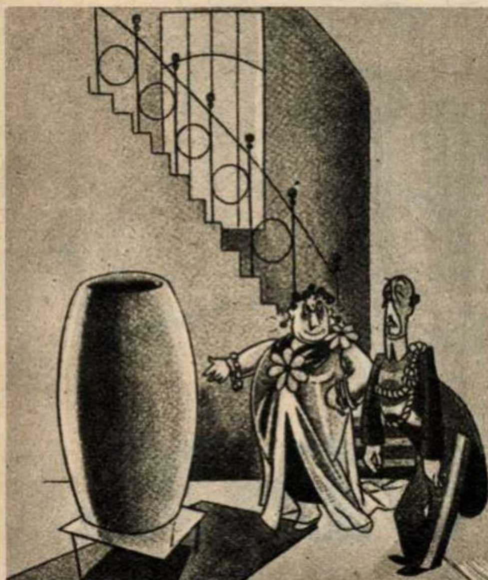
— Kérem, én ide az asztalra tettem a saját kalapomat! (Examiner.)

Emlékeztetés.

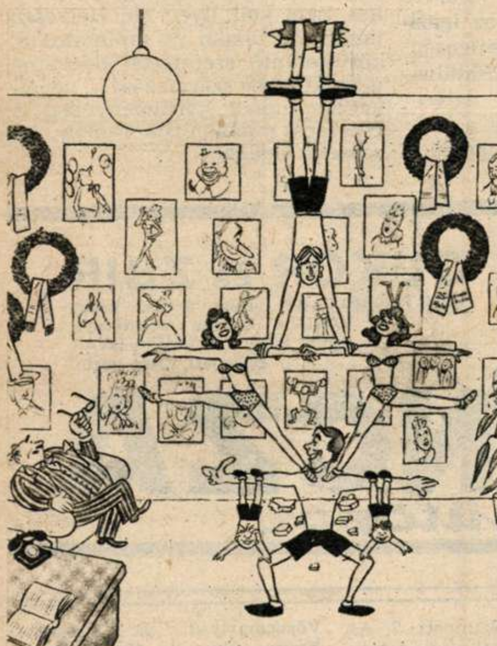
— Miért ilyen ferde a házatok?
— Mert a feleségemet nagyon kedves emlékek fűzik a pisai ferde toronyhoz. (Marc Aurelio.)

Pontos ember.

— Ma megint nem tett virágot a vázába, János!
— Van benne egy egész csokor ibolya, asszonyom, méltóztassék belenézni. (Il Travaso.)

A nagy mutatvány.

— Ha a legfelső emberünket is látni kivánja, igazgató ur, menjen egy emelettel feljebb. (Lustige Blätter.)

Leányszöktetés.

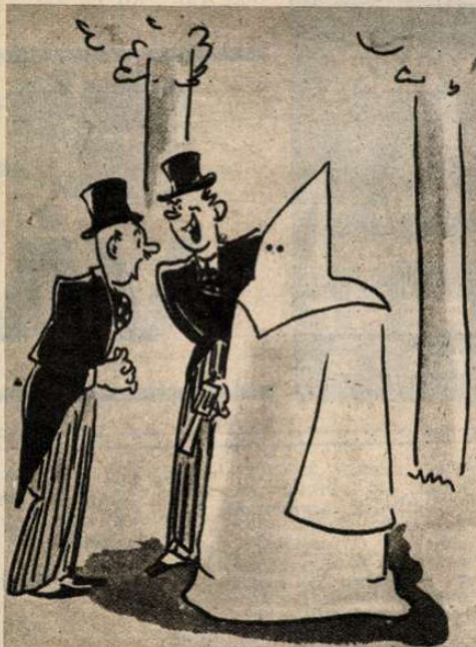
— A papa azt kérdezteti, van-e elég benzinünk? (Opera Mundi.)

Különös.

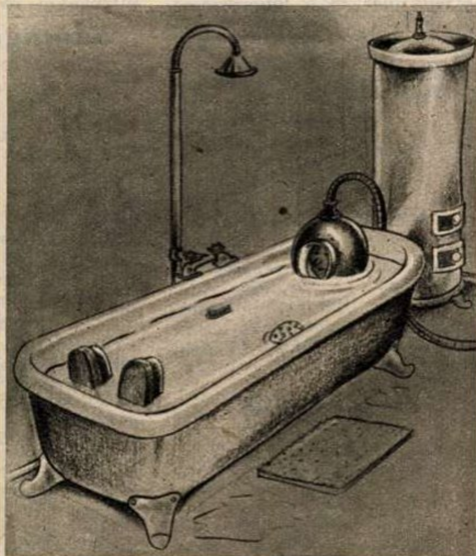
— Érdekes, azt hittem, hogy ez a csöpp kis ernyő nem véd meg az esőtől. (Examiner.)

Biztonsági intézkedés.

— Jól előkészitettem a párbajra a védencünket, ugy-e? Az ellenfélről azt mondják, hogy mindig a fekete célba talál bele. (Die Woche.)

A megszokás.

A buvár fürdik. (Die Woche.)

Alapos kura.

— Önnek két hétig minden nap mézespálinkát irtam elő az influenzája ellen. Megtette?
— Hogyne, doktor ur, csak a mézzel vagyok erősen hátralékban, a pálinkával már a harmadik hétben vagyok. (Tuidens Tegn.)

Női versenyző.

— Ne csodálkozz, ugy szereti, hogy mindenhová magával viszi. (Die Woche.)

Szerencsétlen flótás.

— Képzeld, mennyire nincs szerencsém a nőkkel. Az első feleségem elvált tőlem, a mostani meg nem akar elválni. (Frankfurter Illustrierte.)

Jogos felháborodás.

— Majd ellátom a bajodat, te kis szemtelen. Nevetni mersz rajtam? (Die Woche.)

Uj fegyenc.

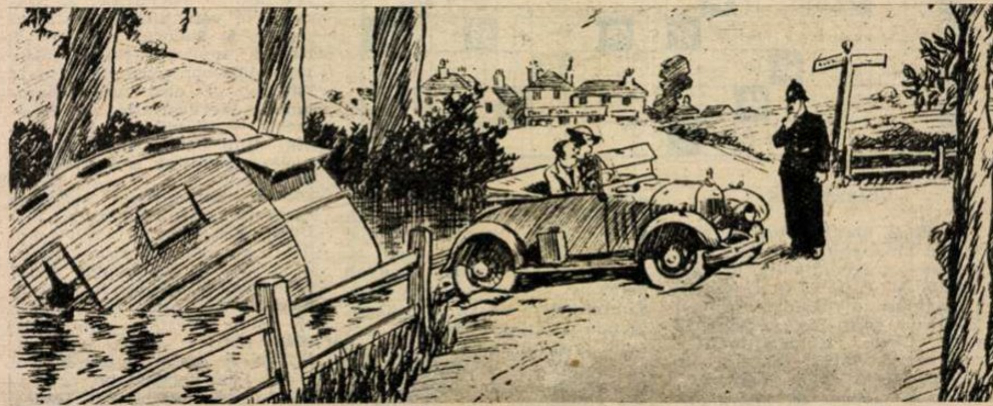
— Gyönyörü innen a kilátás, fegyőr ur. Nincs véletlenül egy erkélyes cellájuk? (Le moustique.)

Helyszini közvetités.

— A kőbányából való közvetitésünk végetért. A viszonthallásra! (Lustige Blätter.)

Kérdés és felelet.

— Mi történt? Baleset?
— Oh, dehogy. Kicsit lemossuk a pótkocsit. (Passing Show.)

A szerkesztésért BÓNYI ADORJÁN, a kiadásért Dr. KOVÁCS DEZSŐ felelős. (Megjelenik hetenként. Egyes példány ára 20 fillér, előfizetés külön postai kézbesitéssel egy hóra 88 fill., negyedévre 2.64 pengő.) Pesti Hirlap R. T. kiadása, Légrády Testvérek R. T. nyomása, Budapest, V. ker., Vilmos császár-ut 78. Nyomdaigazgató: KERTÉSZ ÁRPÁD 1940 okt. 27.